

NOVO MESTO

PIŠE PRIHODNOST.

Glasilo Mestne občine Novo mesto,
številka 2, junij 2023



Sistem lokalne blaginje

Bogato in raznoliko poletno dogajanje v mestu

**Intervju: Sara Tomšič,
podžupanja Mestne občine Novo mesto**



O naslovnici
Osmi Praznik situl nas je v začetku junija popeljal v halštatsko obdobje in kulturo ter napovedal pestro poletno dogajanje v mestu.

KAZALO

3	Uvodnik	24	Vzpostavili smo Center za alternativno reševanje sporov
4	Županova kolumna	26	Na Razvojnem centru Novo mesto podjetnike podpiramo v vseh fazah razvoja
5	Intervju: Sara Tomšič, podžupanja Mestne občine Novo mesto	27	Zavod Rudolfovo že vpliva na razvoj podjetij v domačem okolju
8	Kam z malčkom v našem mestu	28	Povezani v prostovoljstvu
11	Kulturno-umetniška vzgoja	30	V knjižnico tudi po orodje?
12	Poletni utrip v mestu	31	Vabljeni, da soustvarjate Knjižnico semen
14	Kronika občinskega sveta	32	Mladi o mestu
15	Prispevki svetniških skupin	33	Novomeški dijaki na izmenjavi v nemškem mestu Bühl
18	Novomeški kolaž	34	Javni razpisi in pozivi v novomeški občini
20	Za kakovosten razvoj naših najmlajših	35	Križanka
22	Aktivni in v družbo vpeti starostniki		

> Jure Marolt



SREČEN JE TA, KDOR JE SREČEN DOMA

Hiša ni dom. Pomembno je, kdo je v njej. Tudi vsak kraj ni pravi zate. Lahko si sentimentalni in verjameš, da je tvoj rojstni kraj edini pravi zate, lahko iščeš svojo srečo v kakšni metropoli ali osamljeni koči v divjini, lahko najdeš svoj prostor pod soncem doma ali v tujini ... Nekateri pa imamo preprosto to srečo, da se v rojstnem kraju počutimo tako dobro, da mu z veseljem rečemo dom. Ker več ne potrebujemo.



V svojih mlajših, predvsem študentskih letih, sem preizkusil nekaj drugih krajev in držav. Pa sem se vedno z resnično naklonjenostjo in veseljem vračal v moje Novo mesto. Vedno sem drugod iskal neke napake, očitne pomanjkljivosti, ki jih doma nisem hotel ali znal opaziti. Ker so skrajno nepomembne. Kot verjamem, da ne obstaja idealen človek (že približki temu so izredno redki), ne verjamem v popolnost določenega kraja ali bivanja. Zame je več kot dovolj, da je odlično. Če bi želel več, bi bil že izbirčen.

Ideja sistema in pisarne lokalne blaginje mi je zelo blizu. Ena pisarna, en spletni naslov, ki ponuja nešteto odgovorov. Ne ustvarjamo idealnega (Novega) mesta, ampak dovolj dobrega za vse, da s ponosom povemo, da smo iz Novega mesta. Da je Novo mesto naš dom. Da nima vsega, ampak ima več kot dovolj. Da še ni doseglo svojega polnega potenciala, ampak da se vsi trudimo in delamo na tem, da se vztrajno dviguje na lestevici odličnosti. Poudarek je na vsi. Na aktivni participaciji.

V Novem mestu sem srečen. Vedno sem trdil, da ima dovolj in ne preveč. Da je dovolj in ni preveč. Da je v objemu narave in da je vse na dosegu rok/nog. Ampak kraj sam ni dovolj. (So)ustvarjamo ga ljudje. Domačini. Novomeščanke in Novomeščani. Dejstvo je, da nikoli ne bomo zadovoljili vseh. Ljudje imamo zelo različne želje in potrebe. Vedno pa obstaja možnost, da se približamo nekemu skriteму, tihemu idealu, ki je skupen vsem.

Sedaj grem z otroki na sprehod. Deset minut hoje v eno smer imamo do gozda in objema narave, deset minut v drugo smer in bomo prišli do centra mesta. Zavedanje, da imam ti izbiri vedno na voljo, me pomirja, tako da se bom prilagodil njihovim željam. V vsakem primeru bo dobro. Mirno, spokojno, veselo. V vsakem primeru bomo naš nedeljski sprehod sklenili s sladoledom. V teh preprostostih vsakdana najdem največ osebne in družinske sreče.

Ker smo si ljudje tako različni (na srečo), ker so naše potrebe tako drugačne (razumljivo), ker se ne zadovoljimo hitro in želimo nekaj več (edino pravilno), je skrajno pomembno, da izvemo čim več. O naši družbi, o naših željah, o naši vsakdanjosti. O težavah in rešitvah zanje. O Novomeščankah in Novomeščanih.

Vsak išče svojo srečo. Na različnih krajih in pri različnih ljudeh. Rad kam grem. Z veseljem se tudi vračam. Tabla z napisom Novo mesto po nekajdnevni odsotnosti name vedno deluje sila privlačno. Pomembno je, da v življenju najdemo stvari, ki nas osmišljajo in veselijo. Pomembno je, da smo v njihovo uresničitev pripravljene tudi nekaj vložiti. Največkrat sta dovolj naša energija in čas.

Nikoli nisem verjel v to, da ti kaj kar pripada. Če nekaj res hočeš ali si želiš, potem se moraš za to potruditi. Če želiš in verjameš, da je tvoj kraj lahko še nekaj več, moraš to tudi podkrepiti z lastnim vložkom. Ne čakaj, da se nekaj zgodi, ampak si to vzemi. To nekaj soustvari.

Največkrat si želimo vse, a hkrati pozabimo, da vse že imamo. Zato moramo znati tudi globoko vdihniti in uživati v trenutku.



Novo mesto

Glasiło Mestne občine Novo mesto

UREDNIK

Jure Marolt

KOORDINACIJSKI ODBOR

Peter Žunič Fabjančič, Monika Gabrič Simon, Saša Sršen, Urban Kramar, Nataša Jakopin, Sandra Boršič, Mirjana Martinović, Vanesa Gazvoda in Anja Čampa

NASLOVNICA

Rajko Grimšič

JEZIKOVNI PREGLED

Meta Uhan

PRODUKCIJA

KONVIKT, Novo mesto

SPLETNA STRAN

www.novomesto.si

NAKLADA

13.500 izvodov

IZDAJATELJ

Mestna občina Novo mesto

ZA IZDAJATELJA

Župan Mestne občine Novo mesto

JUNIJ 2023

ISSN C508-4547

POVEZANO NOVO MESTO ZA LOKALNO BLAGINJO VSEH SVOJIH OBČANOV

Mag. Gregor Macedoni, župan

Suhoparni pravni jezik občino običajno opredeljuje kot »samoupravno lokalno skupnost«. V resnici je ta izraz zelo poveden in vsebinski, če odmislimo stereotipno negativno konotacijo določenih besed zaradi zlorab v preteklosti. V temelju je občina skupnost vseh nas, občan in občanov. In vodstvo ter občinska uprava smo v vlogi uresničevanja skupnih interesov ter dela za skupnost. Kaj so skupni interesi, je včasih težko opredeliti, saj imamo različne poglede. Prav gotovo pa to niso posamični oz. zasebni interesi. Pri uresničevanju in operativnem odzivu na skupne izzive nam pogosto stoji na poti birokratsko upravno delovanje. Pri zapletanju postopkov smo v naši državi zelo uspešni. Pišemo nove in nove predpise, ki naj bi namesto posameznikov na določenih mestih odločanja reševali izzive. Kar nikoli ne bo v celoti mogoče. Dokumenti in predpisi ne bodo nikoli prevzemali odgovornosti namesto nosilcev nalog na vseh ravneh. In ravno ko se trudimo odgovarjati na temeljne izzive oz. izvajati naloge lokalne skupnosti, ugotavljamo, da so najboljši odgovor inovativni pristopi, ki presegajo »birokratski« pristop do posameznika oz. njegove težave.

Pred kratkim je naša občina odprla »Pisarno lokalne blaginje«. Pisarna lokalne blaginje je naš odgovor na zavedanje, da imamo kot družba, pa naj gre za državni, občinski ali nevladni nivo, zelo veliko instrumentov, ki lahko posamezniku v različnih situacijah ponudijo pomoč ali celo neposredno rešitev njegove težave. Ter da jih tisti, ki so jim ti ukrepi namenjeni, prepogosto ne poznajo oz. se ne znajdejo, kako jih izkoristiti. Navedene državne, občinske in nevladne institucije so zelo razpršene in prepogosto predstavljajo ločene vrtilčke brez sodelovanja. In tukaj smo prepoznali zelo temeljno nalogo lokalne skupnosti. Da povežemo različne ravni in izvajalce. Nova storitev informiranja in svetovanja bo dobila svoj smisel in pomen, če jo bodo prepoznali uporabniki. Široka paleta prisotnih predstavnikov različnih institucij na otvoritvi pisarne in njihova potrditev potrebe po koordinaciji nam vlivata optimizem. Prave slike nimamo, saj v slovenskih občinah ni podobnih praks. Zato bo ta inovativni pristop dobil (ne)potrditev šele v prihodnosti. Me pa veseli, da s takimi projekti in pristopi izkazujemo dinamičen, za javno upravo neznačilen pristop.

Tudi na pravnem področju smo že izvedli nekaj inovativnih pristopov. Ko je pred leti zakon omogočil občinam, da jih zastopa »notranji« občinski odvetnik, smo bili prvi s takim načinom našega zastopanja na sodiščih. Danes imamo že nekaj

posnemovalcev v ostalih slovenskih občinah, pri nas pa kar dve sodelavki opravljata zastopanje na sodiščih kot občinski odvetnici. In to zelo uspešno. Tako se lahko med večjimi slovenskimi občinami pohvalimo z daleč najnižjimi stroški pravnih storitev. Ne trošimo denarja za zunanje odvetnike, hkrati pa prihodki iz uspešno zaključenih sporov v veliki meri pokrijejo interne stroške dela občinskih odvetnic. Tudi zato smo se odločili, da naredimo še korak naprej. Od prejšnjega meseca našim občanom ponujamo storitev »občinskega« Centra za alternativno reševanje sporov. Gre za voden proces poizkusa, da se spori rešijo poravnalno, brez odločanja sodišč. In to za obdobje, ki je povprečno trajanje uspešnih mediacij, ponujamo brezplačno v izvedbi profesionalnih mediatorjev. Storitev je na voljo za vse vrste sporov, v katere so vključeni naši občani. Seveda je pogoj volja oz. sodelovanje obeh strani.

Verjetno se vsi strinjamo, da ni nič bolj temeljno skupnostnega, kot je to, da poskrbimo za najšibkejše člane naše skupnosti in da kot skupnost pomagamo pri hitrejšem in učinkovitejšem reševanju sporov med našimi soobčani. Enako pa naše mesto in tudi celo občino simbolno povezujejo novi mostovi. V maju sta bila v uporabo predana nova mostova čez reko Krko za pešce in kolesarje. Prvi med Irčo vasjo in Grobljami ter drugi med Loko in Kandijo. Oba bosta poskrbela za nove poti, srečevanja, povezovanja in prav lepo je opazovati, kako nova infrastruktura zaživi oz. dobi svoj pomen z uporabniki. In teh je na obeh pridobitvah res veliko.

Pred nami je poletje. Želim vam veliko sonca in mirnih dni. Tako v našem mestu, prečudovitih kotičkih po celi občini kot na vseh poteh, kjer si boste nabirali nove moči in izkušnje.



Boštjan Pucelj

> Jure Marolt

SARA TOMŠIČ, PODŽUPANJA MESTNE OBČINE NOVO MESTO

»ČLOVEKU SE ZGODI ŽIVLJENJE IN V ŽIVLJENJU SE LAHKO ZGODI VSE«

Skupnost smo ljudje. Vsi stremimo k čim boljši kakovosti življenja, naj gre za nas same ali naše bližnje. Morda to za slednje še bolj drži. V iskanju rešitev za številna vprašanja, stiske in dileme Novomeščank in Novomeščanov je zaživel sistem lokalne blaginje. Novost, od katere si vsi veliko obetamo in ki bi lahko kakovost bivanja v Mestni občini Novo mesto dvignila še stopničko višje.



Peter Žunič Fabjančič

Začniva povsem na začetku – kaj je pisarna lokalne blaginje in zakaj ste se odločili zanjo?

Pisarna lokalne blaginje je nova storitev informiranja in svetovanja Mestne občine Novo mesto za naše občane in občanke, ki so se znašli pred kakršnimi koli življenjskim izzivom, ki nas lahko doleti. Iskreno si želim, da bodo naši ljudje v tej storitvi našli podporo, ki jo potrebujejo, da si pomagajo izboljšati kakovost življenja. Za uvedbo smo se odločili, ker smo prepoznali potrebo ljudi in organizacij po koordinaciji vsega tega, kar za naše občane že obstaja. Namreč, preveč ljudi se zaradi pomanjkanja informacij, znanja ali pa slabše funkcionalne pismenosti znajde pred nepotrebnimi ovirami. Upamo, da bomo z omogočanjem te storitve marsikoga opogumili, da izkoristi vse pravice in priložnosti za boljše življenjske okoliščine, ki v našem okolju že obstajajo, pa se zanje mogoče sploh ne ve.

Kako bo v praksi olajšala življenje občanov?

V praksi storitev deluje v obliki individualnih srečanj v živo (ali glede na željo stranke tudi prek spletne videokonference) na lokaciji Pisarne lokalne

blaginje na Gubčevi ulici 15 v Novem mestu. Na srečanjih je stranki, torej občanki ali občanu, na voljo svetovalec oziroma svetovalka, ki bo prevzela individualni primer. V okviru zasebnega pogovora svetovalka skupaj s stranko skuša pripraviti načrt rešitve posameznega primera, tako da stranki predlaga posamezne korake, ki bodo pripeljali do uspešnega cilja in odprave izziva. To bo bodisi pomenilo pomoč pri izpolnjevanju in vložitvi kakšnega obrazca za zagotovitev katerih od javnih pravic bodisi povezovanje stranke s katero od javnih ali nevladnih organizacij, ki lahko nadalje pripomorejo k razrešitvi težave.

Na katera področja bo posegala?

Praviloma so to vsa področja t. i. družbenih dejavnosti, torej vzgoja in izobraževanje, zdravje, socialna varnost, kakovost življenja, stanovanjski izzivi. Pravzaprav smo v sklopu priprav za uvedbo storitve sistema lokalne blaginje razmišljali o vseh osebnih okoliščinah naših občanov od rojstva do smrti. Zato se ne želimo preveč omejiti na področja, saj je storitev naravnana na deljenje informacij o tem, kaj je občanom v našem prostoru na voljo, da lahko sami vplivajo na ugodne rešitve lastnih izzivov. Najširše lahko področje delovanja opišemo kot

podporo občanom pri najrazličnejših življenjskih izzivih.

S kakšnimi težavami se občani srečujejo danes, ko iščejo določeno pomoč ali storitev?

V mnogih primerih gre za posameznike, ki imajo več življenjskih izzivov hkrati – lahko je to bivanjski izziv s kakšno zdravstveno težavo ob še kakšni pravdi, ki ljudi psihično hudo izčrpa. Presenetljivo gre v veliko primerih ne toliko za brezposelne, ampak za zaposlene z mnogo prenizkimi plačami. Torej za aktivne ljudi, ki si želijo in prizadevajo za kakovostnejše življenje. Pogosto gre tudi za posameznike, ki se v zapletenem sistemu družbenega delovanja ne znajdejo najbolje in jim trkanje od vrat do vrat predstavlja previsoke ovire za lastno proaktivno reševanje problemov. Kar potem vodi v dodatno poglobljanje težav, ki dostikrat prizadenejo kar celotno družino. Zato vidimo v sistemu lokalne blaginje priložnost, da ob podpori naših svetovalcev posamezniki začnejo razumeti delovanje sistema ter s pomočjo izpolnjevanja obrazcev, naročanja na storitve pri drugih javnih ali nevladnih organizacijah odpiramo vrata in omogočamo uspešnejše reševanje življenjskih izzivov.

Kako bodo občani prišli do določenih informacij ali storitev, kdo oziroma kaj jim bo priskočilo na pomoč?

V celotnem Sistemu lokalne blaginje, kot smo to celovito storitev svetovanja in informiranja poimenovali, bosta na voljo dva načina podpore našim občanom – že predstavljeno osebno svetovanje v Pisarni lokalne blaginje na Gubčevi ulici 15 v Novem mestu ter spletni katalog na naslovu www.nmzame.si, ki bo po vzpostavitvi ponujal vse večji nabor informacij o vsem, kar je posameznikom na voljo na področju kakovosti bivanja v Mestni občini Novo mesto. Želimo si, da bodo naši ljudje zaradi večje informiranosti in lažjega dostopa do informacij na enem mestu bolj opolnomočeni in bodo delali pogumne korake ter si postopoma omogočali vse višjo kakovost življenja.

Poglejva primer v praksi. Otrok si zelo želi študirati v tujini, starši pa ne vedo, ali so upravičeni do kakšnih sredstev, kako bi prišli do njih in kako je s štipendijami itn. Kako mu bo tukaj »pomagala« pisarna lokalne blaginje?

To je dober primer in upamo, da bo takšnih, dajmo temu reči pozitivnih, čim več – tako bo to tudi pomemben signal občini, da bi bilo najbolje področje sistemsko urediti in sprejeti kakšen ukrep podpore našim mladim za izpopolnjevanje v tujini. Skratka, v praksi lahko ta družina piše na e-poštni naslov plb@novomesto.si ali pokliče na 07 39 39 233 in se dogovori za termin srečanja v Pisarni. Na srečanju s svetovalko bo družina opisala izziv, s katerim se sooča, svetovalka pa bo takoj ali pa v nekaj dneh, po poglobljenem raziskovanju možnosti, pripravila možne predloge za razrešitev izziva – priložnosti je tako v Novem mestu, Sloveniji in znotraj EU kar nekaj, sama pa upam, da bomo kakšno inovativno razvili tudi kot rezultat delovanja te storitve.

V Novem mestu se kot eni prvih (ali sploh prvi) odločate za to potezo – kaj je bil glavni razlog, povod za to, kakšna so pričakovanja?

Da, kolikor vemo, do sedaj še ni vzpostavljena nobena enotna občinska svetovalno-informacijska točka nikjer drugje po Sloveniji, res pa je, da nismo preveč podrobno preverjali. Gre sicer za storitev, ki jo poznajo v nekaterih drugih državah v Evropi. Glavni razlog za vzpostavitev so bile stiske ljudi, ki so kot zadnja možnost za pomoč v skupnosti videli občino, večinoma pa

so prihajali s težavami iz področij, ki niso v pristojnosti občine. Zato smo po prvotnem raziskovanju in pogovorih z različnimi organizacijami, ki so za reševanje različnih življenjskih izzivov pristojne oziroma usposobljene, prišli do zaključka, da bi bilo delo vseh učinkovitejše ob enotni koordinaciji in posredovanju usklajenih informacij o možnostih in priložnostih, ki so že na voljo. Pričakujemo, da bomo od primera do primera pomagali posameznikom in družinam zaživeti kakovostneje. Iskrena želja je, da vse bolj in bolj postajamo skupnost – želimo si, da bi imelo čim manj ljudi občutek, da so s svojim izzivom ostali čisto sami. Res pa je, da jim bomo v Pisarni lahko pomagali, jim svetovali, jih opogumili in motivirali, da začnejo delati korake v pravo smer. Upamo, da bodo zaradi naše koordinacije različnih deležnikov ti koraki malce lažji in kakšna vrata že odprta.

Novomeška občina je v marsičem nadpovprečna – je to še en korak k temu, da postane za občane še boljša, še privlačnejša za življenje v njej?

Vsekakor. Namreč, od delovanja Sistema lokalne blaginje si obetamo še en posredni učinek, in to je informacija s terena o tem, kaj so skupni izzivi oziroma katero področje moramo sistemsko pogledati in morebiti sprejeti kakšen ukrep, da bi čim manj tovrstnih izzivov sploh nastalo. Enostavno povedano s primerom – če recimo ocenimo, da se marsikatera zagata, zaradi katerih ljudi poiščejo podporo pri svetovalcih lokalne blaginje, zgodi zato, ker so stranke pisarne slabše finančno pismene, se mi zdi prav, da razmislimo, kako lahko naše ljudi naučimo rokovanja z osebnimi financami. Nič ni narobe, če začnemo že z otroki in mladimi in še manj, da kot skupnost vložimo v uporabno znanje naših občanov. Kot pravi tisti zelo znani rek: »Daj človeku ribo, sit bo en dan, nauči človeka loviti ribe, preskrbljen bo celo življenje.« Recimo temu, da bodo naši cilji doseženi, ko bo čim manj povratnikov med strankami in čim več pozitivnih informacij o usodah družin, ki so zaživele kakovostneje.

Kako aktivna so določena društva v občini, ki nudijo takšno ali drugačno pomoč občanom? In zakaj jih tako slabo poznamo?

Zelo so aktivna. In zelo različna glede na raven profesionalnosti. Nekatera imajo celo zaposlene strokovne delavce, ki izjemno dobro poznajo teren in tudi

rešitve, ki so na voljo vsem tistim, ki jih katera od življenjskih okoliščin prizadene. Glede na moje poznavanje smo lahko Novomeščani izjemno veseli, da so v teh družtvih posamezniki, ki so našli svojo poklicanost v pomoči sočloveku in kljub mogoče slabšim pogojem dela vztrajajo in pomagajo pomoči potrebnim. Menim, da so v naši družbi premalo cenjeni in spoštovani. Dokaz, kako zelo potrebna je mreža nevladnih organizacij, smo doživeli v času epidemije, ko so uradne institucije ena za drugo zapirale vrata, društva oziroma prostovoljci pa so bili primorani intenzivirati svoje aktivnosti, da bi pomoč dobilo čim več tistih, ki so je bili potrebni. Njihovo delo je žal manj poznano, ker imajo toliko dela, da se s promocijo enostavno nimajo časa ukvarjati. Upamo, da jim bomo lahko pri tem priskočili na pomoč, kar smo v preteklosti že storili, tudi z objavami v glasilu Mestne občine Novo mesto, ki ga zdaj berete.

Če bova ponovila ta pogovor čez 10, 20 ali 30 let – kakšne cilje želite doseči? Ali bi to lahko bila v prihodnje stalna praksa tudi v drugih občinah?

Za druge občine ne vem, svojo, upam da uspešno prakso, pa bomo z njimi z veseljem delili, saj si osebno želim, da bi bili Slovenci bolje podprti in ocenjujem, da smo ravno občine pravo akterji zviševanja kakovosti, saj poznamo specifične našega okolja in smo neprimerno bližje terenu, kot so država in njene institucije. Še posebej tam, kjer se komu ne izide ali kaj zalomi. S Sistemom lokalne blaginje v Mestni občini Novo mesto si želimo predvsem doseči večjo informiranost in opolnomočenost občanov, da ne glede na osebne okoliščine čutijo, da jim lokalna skupnost in posamezniki, ki jo tvorimo, stojimo ob strani. Saj veste, tovrstnih storitev ne potrebujemo, dokler se ne zgodi nekaj, ko jih. Zato si za prihodnost predvsem želim več razumevanja in spoštovanja dejstva, da smo vsi lahko v enem trenutku na vrhu, uspešni, zdravi, zadovoljni in v naslednjem že postanemo odvisni, pomoči potrebni. To seveda želim čim manj ljudem, ampak zgodi se življenje in v življenju se lahko zgodi vse – dobro in slabo; zato je prav, da v Novem mestu postajamo vse bolj skupnost v pravem pomenu besede.



Peter Žunič Fabjančič

KAM Z MALČKOM V NAŠEM MESTU

Otroci so v predšolskem obdobju v zelo pomembni fazi svojega življenja, saj se razvijajo njihove socialne, gibalne in kognitivne spretnosti. Kakovostno preživeti čas s predšolskim otrokom je izjemnega pomena za njegov razvoj in tukaj prav gotovo največjo vlogo igrate vi, starši oziroma skrbniki. Če si želite obogatiti in popestriti dneve, ki jih preživlja vaš malček, ste vabljeni, da preberete širok nabor aktivnosti za predšolske otroke, ki bodo vašega malčka prav gotovo navdušile!

RAZVIJANJE GIBALNIH SPRETNOSTI

Športni in plesni programi, namenjeni predšolskim otrokom, so običajno zasnovani tako, da otroci krepijo in čim bolj učinkovito razvijajo gibalne spretnosti. V takšnih programih se predšolski otroci srečajo z različnimi vajami, športnimi pripomočki in igrami, ki ustrezajo njihovim razvojnim potrebam. Pri dojemanju pomembnosti športa in plesa za predšolske otroke pa ne smemo zanemariti tudi družabne plati, saj se otrok ob druženju z drugimi otroki uči, kako sodelovati v skupini in s tem krepiti socialne veščine. Športne in plesne aktivnosti za predšolske otroke so lahko izjemno zabavne in hkrati učinkovite dejavnosti. Vašega otroka lahko vpišete v programe, ki jih pripravljajo: Mini športna abeceda, Hop Klub, PET-KA, Karate klub Novo mesto, Gimnastično društvo Novo mesto, Plesni studio Novo mesto, Tančula, Plesni Center Dolenjske, Terpsihora dance Company, Plesni klub Novo mesto, Teniški klub Portovald, Športno društvo SU Novo mesto.



Mateja Zoriko

UČENJE TUJIH JEZIKOV SKOZI IGRO

Na jezikovnih tečajih za predšolske otroke se malčki učijo tujega jezika skozi igro, pesmice, pravljice in ustvarjanje. Otroci v tej starostni skupini so zelo dojemljivi in se hitro priučijo novih znanj, kar pomeni, da so primerni za učenje novih jezikov. Tečaj ne služi samo kot priprava na šolo, temveč tudi kot odlična priložnost za spoznavanje drugih otrok in druženje z njimi. Jezikovne šole, ki izvajajo tečaje za najmlajše, so: Yurena, Helen Doron in Ami Lingua.



Tatjana Deželan Burkat

PRAVLJIČNI SVET S PREDSTAVAMI

Malčki lahko pobegnejo v pravljčni svet in ga doživijo s predstavami, ki jih pripravijo v sklopu Mojčinega abonmaja v Zavodu Novo mesto. Od oktobra do junija se na odru Kulturnega centra Janeza Trdine zvrsti osem otroških predstav, od lutkovnih, dramskih, glasbenih do plesnih. Predstave profesionalnih gledališč in ustvarjalcev oz. izvajalcev navdušijo tako predšolske otroke in mlajše učence kot tudi starše.



Aleksandra Pavlič

»TRENING« ZA MOŽGANČKE

Možganska telovadba Brainobrain, namenjena otrokom od 5. leta dalje, je popoldanska aktivnost, pri kateri otroci enkrat tedensko v učilnici in vsak dan doma trenirajo svoje možgančke s pomočjo računalne abakusa. Z vedno daljšimi računi izboljšujejo svojo koncentracijo, vizualizacijo, fokus, spomin, vztrajnost. Svetovno priznana metoda iz Indije prinaša odlične rezultate, le ponavljati jo je treba redno, kar je vsekakor odlična popotnica za vse uspehe v življenju. Na treningih, ki se izvajajo v prostorih na Prešernovem trgu 1, se tudi veliko ustvarja in pogovarja o življenjskih modrostih, tako da dve uri še prehitro mineta.



Nadja Kováčič

PREKO RIM IN PRAVLJIC DO NEŽNIH MASAŽNIH GIBOV

Masažno pravljčne urice so namenjene vsem malčkom, ki imajo radi rime, pesmice, pravljice in nežne dotike. Na srečanjih se starši naučite deset masažnih gibov po TSMP programu, uporabe masažnih gibov v različnih besedilih, izdelate svojo masažno pesmico ali pravljico, naučite se igre, ki so povezane z masažnimi gibi. Obiskujete lahko tudi igralne urice, ki so namenjene otrokom do tretjega leta starosti in so odličen način za lažji prehod malčka v vrtec. Sprostile bodo telo otroka, povečale njegovo samozavest, razširile občutek varnosti, gradile pozitivne odnose in prijateljstvo. Izboljšale bodo koncentracijo, komunikacijo in spodbujale domišljijo in gibalni razvoj otroka. Igralne urice so na voljo enkrat tedensko v Podbrezniku.



Petra Peterlin

SPOZNAVANJE GLASBE IN GLASBENIH INSTRUMENTOV

Glasbene urice, namenjene predšolskim otrokom, temeljijo na spoznavanju glasbene dejavnosti, glasbenega ustvarjalnega izražanja, petja in igranja na enostavna glasbila. Otroci na uricah razvijajo posluš za ritem, melodijo, glasbeno pomnjenje, glasbeno domišljijo in muzikalnost, razvijajo glasbeni okus ter spoznavajo glasbene instrumente. Malčki lahko stopijo v svet glasbe v Glasbeni šoli Marjana Kozine, Muzikademiji ali Glasbeni šoli Lipičnik, kjer se jim glasba približa na igriv in dinamičen način preko igre, delavnic in druženja z vrstniki.



Robert Kokol, Foto Asja

IZZIVI S KOGNITIVNIM RAZVOJEM

V Zavodu Ajda pomagajo otrokom in vam reševati izzive v zvezi s kognitivnim razvojem, pri govorno-jezikovnih motnjah, motnjah pozornosti in motnji pozornosti s hiperaktivnostjo, pri izzivih na področju kratkoročnega in dolgoročnega spomina, na področju grobe/fine motorike, učnih ter čustveno-vedenjskih izzivih in izzivih koncentracije. Prav tako pomagajo otrokom s primanjkljajem na področju družbenih veščin (spekter avtizma) ter otrokom, ki se soočajo z izzivi na posameznih področjih učenja, npr. diskalkulija, dispraksija. Konec junija vabijo otroke v starosti od 5 do 12 let na gozdne delavnice, ki bodo potekale v Portovalu. Otroci bodo ves dan preživeli v gozdu pod krošnjami dreves, raziskovali gozd, urili spretnosti prste, se naučili tehnik preživetja in uživali v zvokih narave.



Suzana Veselič Priselac

PRAVLJIČNO USTVARJANJE IN DRUŽINSKO BRANJE

Med šolskim letom lahko mladi poslušalci vsak torek in sredo prisluhnejo pravljicam v Knjižnici Mirana Jarca. Knjižničarka jih v eni uri popelje v pravljčni svet z dvema ali tremi zgodbicami, kamišibajem, poučno knjigo ali igrico. Seveda brez ustvarjanja ne gre. Otroci naredijo izdelek, ki ga z velikim veseljem odnesejo domov. Predšolski otroci se lahko udeležijo tudi Ustvarjalnic, ki prav tako potekajo med šolskim letom in na katerih ustvarjajo čudovite izdelke, ki se navezujejo na praznike, običaje, letne čase.

V novomeški knjižnici izvajajo tudi dva projekta, s katerima spodbujajo družinsko branje, ki razvija in pogloblja vse običajne spretnosti pismenosti. Prvi izmed projektov s tridesetletno tradicijo je predšolska bralna značka Mavrična ribica, ki poteka od oktobra do aprila. Starši otroku preberejo štiri zgodbe, ki jih malčki ob listanju slikanice obnovijo knjižničarki, ob zaključni prireditvi na Andersenov rojstni dan pa si skupaj ogledajo lutkovno predstavo. Drugi projekt za spodbujanje družinskega branja je Družinski bralni klub, Potovanje med knjigami, kjer sodelujoča družina prejme knjižico z navodili za reševanje enostavnih in zabavnih nalog, ki so povezane s prebranimi knjigami, in potovanje med knjigami zaključijo z družinskim sprehodom v družbi znane slovenske pravljčarke.



Helena Bruč

SOBOTNE PRAVLJIČNE DELAVNICE

Knjigarna Goga že vrsto let vsako soboto ob 10. uri organizira pravljčne delavnice, ki se jih lahko otroci udeležijo brezplačno. Delavnice potekajo kontinuirano skoraj celo leto, z izjemo nekaj poletnih mesecev, ko Založba Goga pripravlja vrsto drugih dogodkov. Primerne so za otroke od 4. leta starosti pa do prvih razredov osnovne šole. Za začetek pravljčarka prebere izbrano pravljico, ki je na voljo tudi v knjigarni, nato sledijo ustvarjalne delavnice, ki otrokom omogočajo dobršno mero kreativnosti in zabave.



Mateja Šašek

SPodbujanje otroške ustvarjalnosti in domišljije

Ustvarjalne delavnice za otroke so odličan način, da otroci izrazijo svojo ustvarjalnost, kreativnost, domišljijo in se pri tem zabavajo. Društvo Vezalka že vrsto let na terasi Gostišča Loka spomladi in jeseni organizira ustvarjalne delavnice za otroke in njihove spremljevalce. Delavnice potekajo dopoldne, pet zaporednih sobot v marcu oziroma aprilu ter oktobru. Na delavnicah otroci izdelujejo izdelke iz papirja in drugega naravnega materiala. Vabljeni vsi mali prstki, ki radi režejo, lepijo in barvajo ter sklepajo nova prijateljstva. V poletnih mesecih pa lahko vaši malčki obiskujejo Otroški svet, ustvarjalni počitniški program Društva za razvijanje prostovoljnega dela, kjer lahko kvalitetno in aktivno preživljajo poletni čas in razvijajo ustvarjalnost, gradijo pozitivno samopodobo ter krepijo socialni kapital.



Alenka Trifković



> Aleksandra Pavlič, Zavod Novo mesto

KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

Ni lepšega občutka kot opazovati otroka, ki navdušeno čaka začetek gledališke predstave ter skozi njegove oči doživeti vse odtenke čustev, ki jih v njem porajajo bodisi lutke, ples, glasba bodisi druge oblike umetnosti. Gledališče jih takoj ujame. V njih vzbudi srečo, smeh, strah, čudenje ...

To, da se otroci umetnosti popolnoma prepustijo, je tudi vložek v prihodnost. Žeja in želja otroka po gledališču vzbudi tudi žejo in željo odraslih po gledališču. To pa je temelj za rast vsakega posameznika ter posledično družbe, ki bo strpna, demokratična, inovativna in ki bo cenila nacionalno identiteto. Zato v Zavodu Novo mesto oziroma v Kulturnem centru Janeza Trdine vabimo, da otroke čim večkrat peljete v gledališče, ki spodbujajo domišljijo, ustvarjalnost, iniciativnost, tolerantnost, kitično mišljenje ... Veščine, ki omogočajo osebno rast.

V ta namen vsako leto oblikujemo ponudbo kulturno-umetnostnih vsebin za vsa starostna obdobja (vrtec, osnovna šola in srednja šola) za posamezno šolsko leto. Programska ponudba je izbrana zelo skrbno ter je žanrsko bogata, v njej so dramske, lutkovne, plesne in filmske predstave. Projekcije filmov so nadgrajene s pogovorom s filmsko pedagoginjo. Letno naše vsebine obiše okoli 18.000 mladih, sodelujemo pa z več kot 50 šolami iz 12 občin.

Z letošnjim letom smo pričeli vzpostavljati tudi program vizualne kulturno-umetnostne vzgoje v galeriji Kocka. Tako smo uspešno izpeljali 11 delavnic, ki jih je obiskalo preko 530 otrok. Delavnice potekajo interaktivno, s spoznavanjem avtorjev in njihovega dela.

Program kulturno-umetnostne vzgoje izvajamo v dopoldanskem času. Nanj se v začetku leta prijavijo vrtci, osnovne šole ter srednje šole in nato celo leto uresničujemo zastavljeni program. Upamo, da se bo ta odlična praksa nadaljevala tudi v prihodnosti.

Obisk Kulturnega centra Janeza Trdine je lahko tudi odlična priložnost za skupno preživljanje časa, povezuje glavo s srcem ter spodbuja družine k odlični dejavnosti, v kateri lahko uživajo prav vsi člani. V okviru Mojčinega abonmaja namreč vsako leto ponujamo 8 predstav (dramske, lutkovne, plesne in filmske). Cena celotnega abonmaja za otroka s spremljevalcem (2 vstopnici) je 69 EUR. Letos je Mojčin abonma vpisalo 235 obiskovalcev, na vsaki predstavi pa se nam pridruži še precej obiskovalcev (za vse predstave v okviru abonmajev Kulturnega centra Janeza Trdine so na voljo tudi posamične vstopnice), tako da je dvorana vedno skoraj povsem zasedena. Predstave v okviru Mojčinega abonmaja so na ogled enkrat mesečno, praviloma vsak tretji četrtek v mesecu ob 17.00. Tudi letos za vas pripravljamo bogat program ter vas že sedaj vabimo na septembrski vpis abonmajev 2023/2024. Otroški abonma ima že dolgo tradicijo, saj bo kmalu praznoval 30 let.

Ekipa Kulturnega centra Janeza Trdine pa skozi bogate vsebine za mlade stremi tudi k temu, da poleg kulturno-umetnostne vzgoje otrok opravlja tudi poslanstvo »vzgoje staršev«. Zato svetujemo, da pri izbiri predstav upoštevate starostna priporočila, ki sicer niso obvezujoča, a služijo kot vodila pri izbiri. Če ste prepričani, da bo vaš otrok vso predstavo držal na svojem sedežu, potem lahko vstopnico kupite blizu odra, v kolikor pa veste, da boste morali z otrokom večkrat vstati ali celo oditi iz dvorane, izberite sedež bolj zadaj in na prehodu. Tako predstave ne boste motili, otrok pa bo vseeno doživel prvi stik z gledališčem oziroma umetnostjo. Na predstave ne zamujajte, zato vas vtljudno prosimo, da pridete vsaj deset minut pred začetkom predstave ali dogodka. Pridržanje hrane in pijače v dvorano ni dovoljeno. Pred predstavo je priporočljivo, da otroku poveste, kam greste in kaj si boste ogledali, zato da jih navdušite že prej. Otrok bo tako spoznal junake, še preden si bo ogledal predstavo in bo komaj čakal, da jih spozna »v živo«. Hkrati pa s tem preprečite komentiranje med predstavo. Seveda svetujemo, da se tudi sami starši potopite v svet

domišljije ter osmišljate zgodbe in like. Po predstavi si vzemite čas in ne hitite iz dvorane. Ker so dvorane na otroških predstavah polne, je potrebno tudi veliko potrpežljivosti. Zato si rezervirajte dan za obisk Kulturnega centra Janeza Trdine, oglejte si predstavo, razstavite v galeriji Kocka, ob izhodu iz našega kulturnega hrama pa se lahko ustavite v zelenem parku ter se v miru pogovorite o videnem.

V poplavi raznorodnih vsebin pa se zelo poglobljamo v vprašanje, kako k nam privabiti mlade oziroma najstnike, študente. Stremimo k temu, da bi mladi večkrat ugasnili tehnologijo in prišli k nam. Konkuriramo lahko le s kvalitetnim programom, ki odpira teme, ki so jim blizu. Včasih se šele pri nas srečajo s kakšno tabu temo. Na tem področju si želimo še več dialoga z mladimi ter njihovo željo po umetnosti. Mladi, ki hodijo k nam, so namreč izredno angažirani in radovedni, zato si tega želimo več tudi v prihodnje. Vse vsebine, ki jih ponujamo v Kulturnem centru Janeza Trdine (Kozinov abonma – glasba, Grumov abonma – gledališče) so dostopne tudi njim. Mladi namreč gledajo vsebine tako, da vzamejo, kar jim je najbolj všeč ter kar jim pride prav, ključne pa so življenjske lekcije, ki jih pripravljajo na reševanja pomembnih življenjskih situacij. Zanje smo oblikovali prav posebne ponudbe, dijaki in študentje imajo namreč pri nakupu abonmajev kot tudi pri nakupu posamičnih vstopnic visok popust. Prizadevali si bomo, da ponovno obudimo projekt Poglej to!, v sklopu katerega smo ponujali vsebine za družine. V popoldanskih urah smo v Trdinovo dvorano vabili mladostnike in njihove starše, saj verjamemo v pomen in moč skupnega družinskega doživljanja umetnosti, druženja, pogovora po ogledih ...

Področje kulturno-umetnostne vzgoje je tako široko, da bi o njem lahko pisali in pisali, a upamo, da smo vas z zgolj nekaj navedenimi dejstvi spodbudili, da obiska v Kulturnem centru Janeza Trdine ne gre spregledati.

POLETNI UTRIP V MESTU

Poletje je čas, ko naše mesto zaživi z različnimi dogodki, festivali in prireditvami, ki pritegnejo obiskovalce iz vseh koncev in krajev. To je čas, ki nas spominja na brezskrbnost, sprostitve in veselje do druženja, glasbe, kulinarike, umetnosti, kulture, vsega, kar nas navdušuje in nas druži. V našem mestu pripravljamo pestro paleto dogodkov za vse okuse, od dogodkov za najmlajše do koncertov, filmskih večerov in razstav, ki vam bodo zagotovo oplemenitile poletne mesece.

Ljubitelji potovanja in spoznavanja novih kultur ne spreglejte festivala Teden kultur. V tretjem tednu junija vas bo s kulturnimi in kulinaricnimi dogodki popeljal po vsem svetu, od Južne Amerike in Afrike do Balkana, Kitajske in še dlje. Glasba, ples, stand-up komedija, kino na prostem, živahne delavnice, ulični nastopi, stojnice, foto box, kuhinje sveta ... Na Glavnem trgu in Muzejskih vrtovih bo živahno.

Za športnike in športnike po duši bo vsekakor zanimiv prvi Krka Outdoor festival v organizaciji Zavoda Novo mesto, ki se bo odvijal v prvem tednu julija. Prireditve bo združevala že tradicionalna dogodka Skoki v Krko in Krka živi!, na katerih bomo ponudili aktivnosti, kot so mednarodno tekmovanje v supanju, vodene kolesarske ture, vodna doživetja z možnostjo najema plovil na Mestni plaži, filmske in pogovorne večere z outdoor tematiko, ne bo pa manjkalo tudi sproščene zabave in dobre glasbe.

Kulturniki, pozor! Na novomeških poletnih večerih se bodo julija in avgusta Miha Mazzini, Miha Šalehar, Julija Lukovnjak, Aljoša Harlamov, Ivana Djilas in še mnogi drugi pogovarjali o temah, ki jih odpirata literatura in publicistika. Teme bodo fenomenen novomeške zgodovine, ekologije in šport. Velibor Čolič, Suzana Tratnik, Selma Skenderović, Klavdija Kotar, Jedrt Maležič, Irena Urbič, Ksenija Horvat in Igor E. Bergant bodo konec poletja na festivalu Novo mesto short pripovedovali zgodbe. Posebna gostja bo Maša Kolanović, prejemnica nagrade evropske komisije leta 2020 za delo Spoštovani žužki in druge srhljive zgodbe. Kot vedno bodo podelili nagrado za najboljšo zbirko kratkih zgodb preteklega leta. Kdo bo zasedel novo mesto v slovenski literaturi, bo znano na prvi šolski dan. Vabljeni tudi v galerijo Kocka, kjer si lahko ogledate razstavo svetovno prepoznane umetnika Leona Zakrajška: Ojigi/Hommage à YukiRei, posvečeno japonski kulturi, s poudarkom na tradicionalnih slikarskih in grafičnih tehnikah.

Filmoljubi boste lahko uživali v kinu na prostem, ki ponuja edinstveno izkušnjo kakovostnih filmov v toplih poletnih večerih. Poletni filmski večeri na ploščadi Kulturnega centra Janeza Trdine in Kino na trgu bodo na voljo za vse obiskovalce.

Na svoj račun boste prišli tudi glasbeni ustvarjalci in vsi, ki imate radi jazz. Gotovo že nestrpno pričakujete letos že 22. Mednarodno delavnico in festival Jazzinty, ki se bo odvil na ploščadi pred Kulturnim centrom Janeza Trdine. Produkcija Jazzinty bo zopet gostila znana imena domače in tuje sodobne glasbene scene. Letošnji koncept je ljudska glasba v sodobnem času. Enotedenska delavnica nudi enotedensko intenzivno glasbeno izobraževanje in je odprta za vse, ki jih zanima improvizacija in jazz, ne glede na instrument ali predznanje. Med festivalskimi prireditvami velja omeniti vsem poznani Festival novomeško poletje, na katerem vas



bodo julija in avgusta presenetili, raznežili, nasmejali in vam polepšali katerega od poletnih večerov tako lokalni kot drugi glasbeniki, med drugim tudi Tamara Obrovac, Ahmed Burić in Damir Imamović.

Seveda nismo pozabili niti na otroke in mladino, saj se bodo v poletnih mesecih odvijale številne zabavne aktivnosti, kot so animacijski programi, delavnice in ulične predstave. Z otroki ne zamudite Mini Tedna kultur, ki prinaša lutkovne predstave, akrobacije, animacije, izdelavo instrumentov, poslikave obraza ... Konec junija bodo vse mlade zabavali domači in tuji umetniki v mestnem jedru na najzabavnejšem festivalu v Novem mestu, Rudi Potepuški, ki bo na Glavni trg pripeljal najboljši plesalce, akrobate, artiste, klovnove in ostale ulične umetnike, ki jih je spoznal v preteklem letu. Dopoldne bodo cirkuške delavnice za otroke, popoldne in zvečer pa vznemirljive ulične predstave za vse generacije. Za mladino in otroke bo zabavno tudi na Počitniških aktivnostih v Mladinskem centru Oton, kjer bodo skupaj z mentorji ustvarjali, kuhali, supali, rolali in hodili na krajše izlete po Novem mestu.

Poletje bomo zaključili z dogodkom za vse generacije Noč na Krki, ko bo Krka postala stičišče družabnega življenja s številnimi aktivnostmi na reki in ob njej. Z letošnjo prireditvijo želimo Novomeščane spet spomniti na nekatere čarobne in razigrane trenutke, ki so v preteklosti na ta dan navduševali njihove prednike – od lučk in lampijončkov, s katerimi so nekoč krasili plovila, do razigranih zvokov mestne godbe.



Osrednji del prireditve se bo odvil na območju Športnega parka Loka, v dogajanje pa bo vključena tudi nova brv čez Krko. Pripravljamo pester popoldanski in večerni program (otroške delavnice, tematska turistična vodenja, športne aktivnosti, zabavni glasbeni program ipd.).

Novomeščanom poletje zagotovo ne bo dolgčas, vabljeni, da se nam pridružite pri aktivnostih in se udeležite kakšnega našega dogodka! Vsebinski in programski z vsemi podrobnostmi, najdete na zadnji strani glasila.



© Ema Koncilija, Alan Orlič, arhiv Zavod Novo mesto

Pestro bo tudi počitniško dogajanje za otroke zadnje starostne skupine v vrtcu in vse osnovnošolce, pripravljene aktivnosti zanje pa si lahko ogledate v katalogu aktivnosti na spletni strani novomesto.si ali QR kodi.



KRONIKA OBČINSKEGA SVETA

APRIL 2023

POTRJEJEN REBALANS PRORAČUNA

Novomeški občinski svetniki so na aprilski redni seji po skrajšanem postopku sprejeli rebalans proračuna za leto 2023, ki med drugim upošteva spremenjeno dinamiko izvajanja investicij ter črpanja državnih in evropskih sredstev, uskladištve oziroma noveliranje finančnih načrtov projektov in investicij na podlagi finančnih spodbud mehanizma Celostnih teritorialnih naložb, Dogovora za razvoj regij in Načrta razvojnih programov 2023–2026. Prav tako do sprememb prihaja iz naslova prenosa obveznosti iz preteklega leta, povečanja stroškov cen energije in plač v javnem sektorju (kar ni v pristojnosti lokalne skupnosti), zaradi česar bo morala občina pokriti slab milijon negativnih rezultatov za preteklo leto obeh največjih vrtcev, Zavoda Novo mesto in Komunale Novo mesto. Z rebalansom prihodki občine znašajo 65,5 milijona evrov in se tako zvišujejo za 7,3 milijona; odhodki znašajo 70,4 milijona evrov in se zvišujejo za 3,2 milijona. Kljub potrebnim spremembam proračunskih sredstev ostaja proračun Mestne občine Novo mesto programsko in razvojno naravnano s ciljem izboljšanja življenjskega okolja in standarda občanov ter občanov. Svetniki so v prvi obravnavi sprejeli predlog zaključnega računa proračuna za leto 2022 in predlog odloka proračuna za prihodnje leto, v katerem se načrtujejo skupni prihodki v višini 67,7 milijona evrov in skupni odhodki v višini 74 milijona evrov.

PODRAŽITEV KOMUNALNIH STORITEV V NOvem MESTU MED NAJNIŽJIMI

Svetniki so potrdili nove cene komunalnih storitev, ki se dražijo predvsem zaradi rasti cen energije. V primerjavi z ostalimi mestnimi občinami je cena komunalnih storitev v Novem mestu tudi po podražitvi še vedno med najnižjimi. Dvig celotnega zneska komunalnih storitev na položnici za povprečno štiričlansko družino je ob upoštevanju občinske subvencije predviden za približno šest evrov oz. za deset odstotkov glede na sedanje cene. Podražitev, na katero vplivajo dvig cen energentov, materiala, stroškov, podražitev izvedbe projektov prenove

ter posodobitve komunalne oziroma predvsem vodovodne infrastrukture v zadnjih letih, bo občina subvencionirala predvidoma v višini 170.000 evrov.

PODPORA POBUDI ZDRUŽENJA ZGODOVINSKIH MEST SLOVENIJE

Občinski svet je podprl pobudo Združenja zgodovinskih mest Slovenije za zgodovinska mestna središča, katere namen je spodbuditi pristojne institucije, da v okviru medresorskega pristopa takoj pristopijo k sistemski ureditvi zgodovinskih mestnih središč, da bodo omogočala kakovostno okolje za bivanje in privlačno okolje za zasebne in javne investicije ter podjetniške dejavnosti. V prvi obravnavi sta bila sprejeta zaradi sprememb namenske rabe zemljišč dopolnjen predlog odloka o razglasitvi gozdov s posebnim namenom in odlok o turističnem vodenju, ki turističnim vodnikom, vpisanim v register lokalnih turističnih vodnikov, omogoča enotne pogoje za delo na območju Dolenjske.

KADROVSKE ZADEVE

Na področju kadrovske zadeve je občinski svet podal soglasje k imenovanju Luke Blažiča za direktorja Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto, v svet novomeške knjižnice pa so bili kot predstavniki ustanovitelja imenovani Mitja Ličen, Mitja Sadek, Matija Škof in Verica Turk Tisov. Svetniki so podali pozitivno mnenje o Marti Pavlin, kandidatki za ravnateljico Osnovne šole Center. Evo Filej Rudman, Ivana Kralja in Roberta Sotlerja so imenovali za predstavnike ustanovitelja v svet Zdravstvenega doma Novo mesto, Katerino Božič

in Majo Dragan pa v upravni odbor Fakultete za industrijski inženiring Novo mesto. Svetniki so potrdili posamezne predloge za izplačilo redne delovne uspešnosti direktorjev in ravnateljev javnih zavodov za leto 2022 in soglašali z izplačili v predlagani obliki, razen za vrtca Pedenjped in Ciciban, kjer se izplačilo izvede šele po objavi sklepa Ministrstva za vzgojo in izobraževanje v Uradnem listu RS.

SEZNANITEV S POSLOVNIKOM IN LETNIMI POROČILI

Občinski svet se je seznanil s poslovnikom o delu nadzornega odbora, z letnimi poročili o poslovanju javnih zavodov in s poročilom Skupne občinske uprave občin Dolenjske za leto 2022. Prav tako so za minulo leto potrdili oceno izvajanja občinskega programa varnosti, se seznanili z letnim poročilom o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta lokalnega energetskega koncepta občine in njihovih učinkih, s poročilom o realizaciji načrta ravnanja s stvarnim premoženjem, s spremembami in dopolnitvami načrta za leto 2023 in njegovim ravnanjem za prihodnje leto.

PREMOŽENJSKO PRAVNE ZADEVE

Svetniki so podelili status grajenega javnega dobra lokalnega pomena nepremičninam v katastrskih občinah Črešnjske, Herinja vas, Stopiče in Gabrje, sklep o prenehanju statusa grajenega javnega dobra pa nepremičninam v katastrskih občinah Zajčji Vrh, Šentpeter, Daljni Vrh, Lakovnice, Novo mesto, Zagorica in Kandija.



Peter Žunič Fabjančič



PRISPEVKI SVETNIŠKIH SKUPIN

BLAGINJA OTROK V MESTNI OBČINI NOVO MESTO

Vsi dobro vemo, da so otroci naše največje bogastvo. Bivalno okolje (okoljsko, socialno, družbeno, ekonomsko ...) ima izredno velik vpliv na razvoj otrok. Žal pa vsi otroci nimajo urejenih in ustreznih družinskih ter socialnih razmer. Tem otrokom pomagata tudi država in lokalna skupnost, tako s socialnimi transferji in mnogimi nefinančnimi oblikami pomoči.

Da bi dodatno izboljšali pogoje za odraščanje vseh otrok, so župani enajstih občin pripravili pobudo za spremembo štirih zakonov, s katerimi bi pomagali otrokom do boljših razmer v bivalnem okolju.

Z navedenimi spremembami zakonov bi otrokom omogočili, da njihovi starši ali skrbniki res poskrbijo za ustrezne pogoje in redno obiskovanje izobraževalnih ustanov ter pridobitev izobrazbe, ki jim bo omogočila zaposlitev in višji ekonomski standard.

Osnovnošolska izobrazba človeka je osnova za večjo vključenost v družbo in večjo razgledanost ter razumevanje okolja, v katerem živi. Izobražen človek je suveren, saj so mu odprte vse poti za doseg dostojnega in uspešnega življenja. Tudi okolica ga pozitivno sprejema.

V mestnem odboru SDS podpiramo pobudo županov, saj je le dobro izobrazena široka populacija ljudi pogoj za strpno in napredno življenje na določenem prostoru. Zato si za Novo mesto želimo, da bi vsak meščan imel vsaj dokončano osnovno šolo in osnovno poklicno usposabljanje, da bi lahko še naprej ostali najmočnejša gospodarsko-industrijska občina z visokim deležem zaposlenih in visokimi plačami.

Torej: zakaj otroke, ki nimajo najustreznejših pogojev za izobraževanje, pustiti, da jih izobrazi okolica po svojih standardih? Vsak človek mora imeti priložnost, da se izobražuje in da doseže želeno izobrazbo, hkrati pa se mora vsakdo zavedati svojih obveznosti in pravic v družbi. Prepogosto se srečujemo z zahtevami posameznikov po pravicah, medtem ko svoje obveznosti do družbe

krempko zapostavljajo.

Upam, da se občani in bralci z zapisanim strinjate in podpirate mojo podporo spremembi štirih zakonov v korist otrok. Če delite moje mnenje, vas vljudno povabim k oddaji vaše podpore za spremembo štirih zakonov za boljši jutri vseh otrok. Kot običajno je treba podpis podpore overiti na Upravni enoti ter obrazec oddati na stojnici pri Upravni enoti ali pa ga posredovati po pošti na naslov »Pobuda otroci, p. p. 401, 8101 Novo mesto«.

Peter Kostrevc,

svetniška skupina SDS

SISTEM LOKALNE BLAGINJE ZA LAŽJI IN HITREJŠI DOSTOP DO PRAVIH INFORMACIJ IN POMOČI

Živimo v izjemno dinamičnem času, ko je na voljo mnogo več informacij, kot jih uspemo predelati in usvojiti. Čeprav smo vajeni za vse »povprašati ata Google«, se nemalokrat izgubimo v predpisih, pristojnostih različnih organov ... Kako čim hitreje dostopiti do prave informacije ali celo pomoči v stiski, predstavlja velik izziv že nam, ki smo delovno aktivni, prav gotovo pa je to še veliko trši oreh za ljudi, ki niso računalniško pisarni, živijo daleč stran od mestnega vrveža, niso mobilni ali se znajdejo v različnih osebnih stiskah.

Lahko nas veseli dejstvo, da je v Mestni občini Novo mesto na voljo veliko različnih programov za večanje blaginje posameznikov in družin, pa vendar v ničemer ne pripomorejo k povečanju blaginje, če so sami sebi namen in premalo izkoriščeni. Zato je izjemno pomembno, da jih približamo vsem, ki jih potrebujejo. Ravno to je naloga Sistema lokalne blaginje, ki smo ga vzpostavili v Mestni občini Novo mesto. Povedano preprosteje, t. i. pisarna lokalne blaginje (fizična pisarna in spletna točka) bo vir informacij za vsakega posameznika z določenim problemom. Namesto hoje od urada do urada bo občan na enem mestu dobi napotke, kam konkretno se lahko obrne, da bo rešil svojo težavo. Tako bo do rešitve prišel hitreje, z manj napora in predvsem z manj nepotrebnega stresa.

Verjetno vsi poznamo rek: »Kdor hitro da, dvakrat da.« Če to lahko prenesem na konkretni primer Sistema lokalne blaginje, lahko zaključim, da občanom samo takrat, ko jim priskočimo na pomoč hitro, resnično pomagamo. Samo takrat so naši programi, namenjeni izboljšanju kvalitete življenja posameznikov, v službi teh posameznikov in ne v službi zaposlenih, ki te naloge opravljajo. Ponosna sem, da sem kot članica občinskega sveta lahko tudi sama podprla vzpostavitev sistema. Predlagam, da ga vsi poskušamo čim bolj promovirati, da bo zaživel v dobro naše skupnosti.

Vesna Vesel,

svetniška skupina Lista Gregorja
Macedonija

PRISPEVAJTE SVOJ PODPIS!

»V štirih letih je od 439 romskih otrok v Novem mestu osnovno šolo zaključilo le 28.«

S tem stavkom je enajst županov odprlo javni poziv vladi, da vendarle prične reševati dolgo zanemarjeno politično vprašanje otrok iz težavnih socialnih okolij v jugovzhodni Sloveniji.

V javnem pozivu gre za otroke, ki nimajo možnosti, da v življenju dosežejo izobrazbo in kasneje zaposlitev, ki sta osnova za tvorbo sodelovanja v širši skupnosti. Kar 95 % otrok iz romskih skupnosti teh osnovnih življenjskih ciljev ne dosega.

Ta izredno slaba statistika, ki se vleče že desetletja, je dokaz, da ne gre samo za krivdo posameznikov ali neke kulture, pač pa za širše sistemske vzroke, za slabo zakonodajo in za slabo izvajanje zakonodaje.

Gre za spremembe štirih zakonov, ki bodo, tudi zaradi novih sankcij, povečale prisotnost otrok v šolah in preprečevale zlorabe statusa brezposelne osebe. Podaljšale bodo dobo vključenosti v javna dela ter uvedle strožje pogoje za pridobitev vozniškega dovoljenja. Socialna pomoč bo tako v primeru odsotnosti od pouka spremenjena v nedenarno obliko. V primeru, da otrok ne bo nadaljeval izobraževanja v srednji

šoli, se bo ta znižala.

S spremembo zakonov se vse težave seveda ne bodo rešile, je pa to dolgo odlašani začetek reševanja.

Vsi občani in občanke lahko prispevate svoj glas v tem političnem procesu tako, da na Upravni enoti ali digitalno prek e-Uprave oddate svoj podpis podpore zakonskim pobudam enajstih občin Dolenjske in Posavja.

Svetniška skupina NSi

ODPRTJE PISARNE LOKALNE BLAGINJE: KORAK NAPREJ V IZGRADNJI POVEZANE IN SOLIDARNE SKUPNOSTI

Pisarna lokalne blaginje je del celovitega Sistema lokalne blaginje, ki ga je Mestna občina Novo mesto oblikovala za koordinacijo že obstoječih storitev na območju občine. Ta sistem je namenjen pomoči občanom pri različnih življenjskih izzivih, ne glede na njihovo socialno, zdravstveno ali družbeno ozadje. Svetniška skupina in celotni lokalni odbor Gibanje Svoboda Novo mesto, ki si prizadeva za razvoj in enakomeren napredek našega mesta, pozdravlja ta inovativni projekt in verjamemo, da bo pripomogel k dvigu kakovosti življenja vseh naših občanov in občanov.

Verjamemo, da je tovrstna pomoč in podpora ključnega pomena za izgradnjo povezane in solidarne skupnosti, v kateri se vsak posameznik počuti sprejet in podprt.

Vendar pa moramo biti pri odprtju Pisarne lokalne blaginje realni in se zavedati, da projekt sam po sebi ne more rešiti vseh izzivov, s katerimi se sooča naše mesto. Pomembno je, da se kontinuirano posvečamo izboljševanju in nadgrajevanju svojih prizadevanj na področju blaginje in podpore občanom, Pomembno je, da se zavedamo, da izzivi našega mesta presegajo zgolj socialno področje. Zato je nujno sodelovanje in povezovanje z organizacijami iz javnega, nevladnega in zasebnega sektorja, ki se ukvarjajo z različnimi področji, kot so gospodarstvo, kultura, izobraževanje, šport, turizem in drugi. Le tako bomo lahko zagotovili celovito podporo in reševanje potreb vseh družbenih skupin.

Prav tako je pomembno, da se osredotočimo na raznolikost in

enakopravnost vseh občanov. Vsak posameznik ima svoje potrebe in izzive, zato je ključno, da ponudimo pomoč in podporo na vseh ravneh. To vključuje zagotavljanje dostopnih storitev, informacij in programov za vse družbene skupine, ne glede na starost, spol, etnično pripadnost ali socialni status. Le tako bomo lahko uresničili vizijo povezane in enakopravne skupnosti, v kateri se vsak posameznik počuti spoštovanega in vključenega.

Pri gradnji trajnostne in vključujoče družbe se moramo zavedati, da smo vsi del širšega ekosistema, ki vključuje tudi okoliška območja in družbene panoge. Pomembno je, da vzpostavimo sinergijo med Mestno občino Novo mesto in drugimi lokalnimi in regionalnimi akterji, ki so neposredno ali posredno povezani z našim mestom. Le s celostnim pristopom in sodelovanjem na vseh ravneh bomo lahko uresničili polni potencial našega mesta in ustvarili trajnostno prihodnost za vse.

Ob odprtju Pisarne lokalne blaginje spodbujamo vse občanke in občane, da izkoristijo možnost, ki jim jo ponuja, in aktivno sodelujejo pri oblikovanju boljše prihodnosti našega mesta. Skupaj lahko gradimo skupnost, ki temelji na medsebojni podpori, solidarnosti in pravičnosti.

Žiga Papež,

svetniška skupina Gibanje Svoboda

BITI ČLOVEKU ČLOVEK

Družba, tudi lokalna, bi v teh zahtevnih časih, prepletenih s spremembami in številnimi izzivi, morala delovati kot družina: ljudje bi se morali medsebojno podpirati, spodbujati, si pomagati in se iskreno veseliti ob dosežkih drug drugega. Predvsem pa bi morali kot družba in kot posamezniki v njej biti sposobni živeti v sožitju, brez obsojanja in nagajanja. Biti človeku človek.

Ves čas se nam skozi leta (in politične mandate) potrjuje pregovor, da se zarečenega kruha največ poje. Le nekaj klikov do starih medijskih objav in branja občinskih dokumentov iz mandatov prejšnje oblasti je potrebnih, da ugotovimo, kako zelo ta pregovor drži.

Naj to podkrepim le z dvema primeroma, ki sta zelo aktualna.

Koliko rompompoma in medijskega linčanja je bilo v Muhičevih dveh mandatih zaradi Zavoda za turizem nasploh in zaradi organizacije cvičkarije. Vse pod pretvezo omajane kulture, čeprav je ravno cviček del dolenjske identitete.

No, sedaj ista oseba, ki se je takrat nad omenjenim zelo svetniško zgražala v vlogi svetnika, predstavlja cvičkarijo kot enega glavnih dogodkov v občini. Zanimivo, kajne? Pregovor pravi, da volk dlako menja, nravi pa nikoli ...

V novomeški občini imamo izjemen projekt Pozabljena polovica Novega mesta, ki na piedestal upravičeno postavlja ženske, ki so pustile v našem mestu pomemben pečat, in njihove dosežke. Priklon tem gospem.

A za hvaležnost se lahko sprehodimo tudi le za nekaj let v preteklost. V našem okolju in z nami so živeli ter delali mnogi, ki jih je lokalna oblast prezrla. Očitno je to odraz pomanjkanja vrednot, vere in vsega, kar lepega in dobrega učijo vse religije.

Prav je, da v sočloveku znamo in zmoremo poiskati dobro. To krepki odnose in oblikuje osebnost vsakega izmed nas. Zato bi bilo prav, da bi tisti, ki so na oblasti, zmogli potlačiti svoj ego, pozabiti na maščevanje in se spomniti posameznikov, ki so prehitro odšli, a pustili pomemben pečat v naši občini v dobro vseh. V mislih imamo Alojzija Muhiča, Fikreta Fejzića, Edwarda Palko, Boruta Novaka ...

Saj vemo, da številni danes udeleženi projekti niso od včeraj. In tudi od predčerašnjim ne. Njihovi zametki so vzniknili v viziji in dobrih nastavkih pred približno petnajstimi leti, ko je občino vodil gospod Muhič.

Pomlad se je že dodobra prebudila, vzbrstele so nove ideje ... A te dolgoročno ne bodo zaživele in ne bodo učinkovite brez čistih misli, kakovostnega dela in priznanja, da vsi dosežki zahtevajo potrpežljivo delo in spoštljiv medgeneracijski, medstrankarski in še kakšen odnos.

Naj bo pomlad lepa in naj se preljuje v sproščujoče poletje, ko bo več časa za počitek in s tem tudi za osebno inventuro. Pomembno je, da gremo vsak dan spat s čisto vestjo in da bomo tudi na zadnji postaji svojega življenja pomirjeni. Pomirjeni s seboj in s svetom z ugotovitvijo, da smo delali pošteno in želeli tudi drugim le dobro.

Srečko Vovko,

svetniška skupina SD

LOKALNA BLAGINJA OBČANOV

Otvoritev pisarne lokalne blaginje naj bi dvignila kakovost življenja v novomeški občini. Srčno upam, da bo tako in bomo občani v maksimalni meri izkoristili to storitev v zadovoljstvo tako uporabnikom kot ustvarjalcem tega projekta.

Kakovost življenja predstavlja tudi varnost in brezskrbnost življenja, tako v svojem kot širšem okolju, vendar je marsikateremu občanu nedosegljiva. Predvsem to velja za krajane KS Bučna vas, in sicer zaradi največjega nelegalnega naselja v Sloveniji, romskega naselja Žabjak. Do sredine maja letos je bilo tam zabeleženih 80 tatvin. Krajanji so seveda ogorčeni in obupani. Dejstvo pa je, da je romska problematika vse hujša na celotnem področju JV Slovenije. K temu prispevajo neprimeren pristop državne politike in mlačni odzivi lokalne politike. Glede na moje dvajsetletno aktivno delovanje na tem področju vsekakor zelo dobro poznam celotno dogajanje. Maja je minilo pet let, odkar je bivši predsednik države, Borut Pahor, v Ljubljani na mojo pobudo kot predsednika Regijske civilne iniciative za reševanje romske problematike (RCI) organiziral konferenco z naslovom Odprta vprašanja položaja romske skupnosti v Jugovzhodni Sloveniji. Na njej je bilo podanih veliko mnenj in predlogov. Žal od vsega tega ni pozitivnih rezultatov. Sprejetje takšnega ureditvenega načrta za Žabjak, kot ga je sprejela MO Novo mesto, je po mojem mnenju velika napaka, ki bo hujše posledice še prinesla, kar se že kaže. Poleg kriminalnih dejanj raste število črnih gradenj. Zaradi ustavne pravice do edinega doma je v teh primerih gradbena inšpekcija brez moči.

Vse dogajanje je privedlo do tega, da je enajst županov občin JV Slovenije vložilo v Državni zbor pobudo volivcem za vložitev štirih predlogov zakonov, in sicer:

- Predlog zakona o dopolnitvi Zakona o socialno varstvenih prejemkih,
- Predlog zakona o dopolnitvah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih,
- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju trga dela in
- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o voznikih.

Zbrati je potrebno minimalno 5.000 overjenih glasov na UE.

Verjamem, da sem občinski svetnik z največ izkušnjami na področju romske problematike. Verjetno bom komu, ki le-te neposredno ne pozna in se ne sooča z njo, neprijeten zaradi pogostih vprašanj, komentarjev in predlogov za rešitev. Vendar želim le prispevati k lepši prihodnosti tako romskega kot večinskega prebivalstva. Z iskanjem rešitev in njihovo uresničitvijo bomo lahko dvignili kakovost življenja v novomeški občini, kar je tudi želja snovalcev Pisarne lokalne blaginje.

Silvo Mesojedec,

svetniška skupina Konkretno

NA POTI ISKANJA BOLJŠE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA ZA STAREJŠE NAS ČAKA POMEMBNA PREIZKUŠNJA

Naša občina ima priznanje prodorne občine. Z veliko realiziranimi pomembnimi projekti v zadnjih letih, tistimi v izvajanju in napovedanimi, si to zasluži.

Ko s tega vidika pogledamo na potrebe starejših, pa smo še vedno priča velikim zaostankom pri zagotavljanju njihovih potreb. In to kljub temu, da so bili tudi tu storjeni pozitivni premiki. Med te lahko štejemo: že uveljavljeni brezplačni prevoz z Rudijem in Leonom, nekaj več denarja za delovanje društev upokojencev, imenovanje strateškega sveta za boljšo kakovost življenja starejših, skorajšnji začetek gradnje prvih oskrbovanih stanovanj, zagotovitev vedno dovolj denarja za subvencijo pomoči na domu, več denarja za šport starejših, zapis pomembnih zavez v dolgoročne akte občine, odrekanje pomembnega zneska komunalnega prispevka pri širitvi DSO Novo mesto za potrebe dementnih oseb, zagotovitev nekaj proračunskega denarja za subvencioniranje e-oskrbe, za računalniško izobraževanje starejših, prva finančna sredstva za subvencioniranje vgradnje dvigal v

večstanovanjske stavbe, zagotovitev prvih finančnih virov za začetek delovanja sistema lokalne blaginje in drugo. In pošteno je poudariti, da novomeška občina izpolnjuje vse zakonske obveznosti na tem področju. Pri vseh teh prizadevanjih je bil novomeški DeSUS v različnih oblikah vsa leta izjemno aktiven.

In tako namerava delati tudi v prihodnje.

V pripravi je stanovanjska strategija.

Pri nastajanju in še posebej pri sprejemanju tega dokumenta bomo župan in občinski svetniki pred pomembno preizkušnjo. Obstaja velika nevarnost, da bo dokument poln lepih namenov, ti pa ne bodo podprti s potrebnim denarjem, nosilci in roki, kot smo že večkrat videli. Celo na ravni države, ki naj bi bila občinam vzor dobrega, odgovornega in kakovostnega dela.

Priprava stanovanjske strategije, pomembne za vse generacije, bo terjala spremembo naše miselnosti, saj smo priča interesu zasebnih investorjev za gradnjo stanovanj za tržno prodajo. Vendar tudi občina začenja s pridobivanjem prvih stanovanj za mlade. To je dobro, a še zdaleč ne dovolj.

V občino smo uspeli privabiti prve investitorje v oskrbovana stanovanja. Ti pa ne razmišljajo dovolj o lokacijah takih stanovanj, ki bi morala biti v okolju, kjer živijo druge generacije, blizu zdravstvenih ustanov, gledališč, parkov, iz stanovanj bi moral biti lep, dolg panoramski pogled, skratka, biti bi morala v prijaznem okolju.

Odmerjeni prostor ne omogoča še več mojih predlogov. Z veseljem bom poskusil kot občinski svetnik uresničiti tudi vaše. Pišite mi na e-naslov adolf.zupan@gmail.com

Mag. Adolf Zupan,

svetniška skupina DeSUS

LIZIKA
Poletne jezikovne delavnice
so spet tu!

Informacije in prijave:
040 731 700 (Majda)
prijava@lizika.si

www.lizika.si



NOVOMEŠKI
KOLAŽ

Foto Asja – Robert Kokol, Peter Žunič Fabjančič,
Saša Sršen, Anja Čampa, Katja Kodba – STA



V stanovanjski četrti Podbreznik je župan Gregor Macedoni v družbi ministra za solidarno prihodnost Simona Maljevca in direktorja Stanovanjskega sklada Republike Slovenije Črtomirja Remca slavnostno položil temeljni kamen za gradnjo petih novih večstanovanjskih objektov. 184 stanovanj, ki bodo vseljiva čez približno dve leti, bodo dopolnjevali še skupni prostor za druženje, otroška igrišča, zelene in pohodne površine ter poleg garažnih tudi zunanji parkirni prostori.



Župan Gregor Macedoni in predstavniki zdravstvenih in gospodarskih institucij ter novomeškega visokega šolstva so na rotovžu podpisali skupno pobudo za vzpostavitev študijskega programa medicine v Novem mestu, s katero naslavljamo reševanje vseslovenskega pomanjkanja zdravnikov in smiselno nadgrajujemo prizadevanja za nadaljnji razvoj javnega visokega šolstva v našem mestu.



Rotovž je obiskal novi zmagovalec izbora za Županovo vino Franc Kobe, ki je zmagovalni cviček za leto 2023 pridelal na Gabrski gori. Kakovost njegovega cvička je izstopala v dvofaznem ocenjevanju z degustacijsko in strokovno-laično komisijo, prepričala je tudi župana Gregorja Macedonija.



Novomeški osnovnošolci so tudi ob letošnjem dnevu Zemlje na Glavnem trgu predstavili svoje letošnje navdihujoče eko aktivnosti. Čestitke mladim, ki odgovorno razmišljajo o našem planetu, s skupnimi močmi pa ohranjamo našo Zemljo zeleno, zdravo in čisto.

Preplet vinogradniške tradicije in mladostniške energije v obliki Festivala cvička je na zadnji majski vikend na Glavni trg privabil nepregledno množico ljubiteljev vina in dobre glasbe.



Celovita prenova Glavnega trga je bila prepoznana kot ena izmed uspešnejših prenov kulturne dediščine. Na slovesnosti v Dolenjskem muzeju Novo mesto je tako za obnovo, pri kateri smo sledili historični ureditvi največjega srednjeveškega trga in viziji dviga kakovosti javnega prostora, podžupan Urban Kramar sprejel priznanje Šole preнове za leto 2022.



Prve sprehajalce sta v maju sprejeli arhitekturno impresivni brvi Irča vas in Loka–Kandija, ki bosta nad reko Krko povezovali prej ločene krajevne skupnosti, predvsem pa občanom omogočali tek, kolesarjenje in druženje ob naši smaragdni lepotici.



Novomeški 25-metrski bazen že dobiva končno obliko, navdušuje pa tudi s pogledi na zeleno naravo, ki bo prve plavalce pozdravila jeseni. Njegovo ponudbo bodo dopolnili tudi manjši bazen in savne, v prihodnje pa si ob bazenski kompleks želimo umestiti še zunanji olimpijski bazen.

ZA SPREMEMBO ŠTIRIH ZAKONOV

ZA UREDITEV RAZMER OTROK IN MLADINE, KI ODRAŠČAJO V TEŽAVNIH SOCIALNIH OKOLJIH

Župani enajstih dolenjskih, belokranjskih in posavskih občin, med katerimi je tudi župan Gregor Macedoni, so se z namenom ureditve razmer otrok in mladine, ki odraščajo v težavnih socialnih okoljih, združili v cilju spremembe štirih zakonov in zbirajo 5000 podpisov za predložitev predloga sprememb v Državni zbor. Posegli bi na področja socialne politike, trga dela, vozniških dovoljenj in izobraževanja, s spremembo zakonodaje pa bi reševali problematiko, ki je zaznavna tudi z družbeno odklonilnim vedenjem v romskih naseljih, pri čemer pa sistemske podpore države za reševanje situacije ne najdejo.

Predlagane spremembe štirih zakonov

- **Nedenarno izplačilo socialne pomoči in otroškega dodatka** v primeru neobiskovanja osnovne šole in v primeru zapadlih dolgov do javnih subjektov.
- **Znižanje otroškega dodatka za tretjino** v primeru ne vključitve otroka v srednješolsko izobraževanje.
- **Hitrejša napotitev brezposelne osebe na delo.**
- **Poenostavljen izbris iz evidence brezposelnih ob kršitvah obveznosti.**
- **Podaljšanje maksimalne vključenosti posameznika v javna dela** iz dveh na štiri leta.
- **Uvedba pogoja za opravljanje vozniškega izpita** z devetletnim obiskovanjem osnovne šole in zaključenim sedmim razredom.

Podpis podpore oddate na upravni enoti ali preko e-Uprave.

Svojo podporo spremenjeni zakonodaji lahko državljanji do 14. julija izkažete z izpolnitvijo in overitvijo štirih obrazcev na najbližji upravni enoti ali krajevnem uradu, nakar obrazce oddate na tamkajšnji stojnici ali jih pošljete po navadni pošti na naslov Pobuda otroci, p.p. 401, 8101 Novo mesto.

Obrazce lahko z uporabo digitalnega podpisa podporniki oddate tudi preko portala e-Uprava.



O socialno varstvenih prejemkih



O družinskih prejemkih



O voznikih



O urejanju trga dela

ZA KAKOVOSTEN RAZVOJ NAŠIH NAJMLAJŠIH

Kot novopečeni starši si pogosto želimo vedeti, kaj nam je na naši novi poti na voljo v lokalnem okolju, da bi tako svojemu otroku zagotovili čimbolj kvaliteten razvoj na vseh področjih življenja. V Novem mestu delujejo posamezniki, društva in različne institucije, ki ponujajo veliko za naše najmlajše, nosečnice, doječe mamice in novopečene starše, ter vse tiste, ki bodo to še postali.

NOVO MESTO JE DOJENJU PRIJAZNO MESTO

Na Mestni občini Novo mesto smo od 24. marca letos uradni nosilci naziva dojenju prijazno mesto, projekta Dojenju prijazno mesto podeljuje UNICEF Slovenija v sodelovanju z Nacionalnim odborom za spodbujanje dojenja (NOSD) in Ministrstvom za zdravje. Program je usmerjen v zagotavljanje podpore doječim materam in družinam v lokalnem okolju.

V sodelovanju s partnerji projekta, Zdravstvenim domom Novo mesto, Splošno bolnišnico Novo mesto, Dolenjskimi lekarnami, Lekarno Novak in Lekarno Mačkovec, smo tako v Mestni občini Novo mesto izpolnili vseh deset korakov mednarodne pobude, s katero si Nacionalni odbor za spodbujanje dojenja (NOSD) pod okriljem UNICEF-a Slovenija prizadeva izboljšati pogostost in sprejetost dojenja v lokalnem okolju. V Novem mestu lahko sedaj matere kot naraven, zdrav in običajen način zgodnjega hranjenja otrok neobremenjeno doje otroke na številnih lokacijah.

V zadnjih dveh letih, odkar se je naša občina vključila v projekt, smo na občini naredili pomembne korake pri spodbujanju dojenja. Prek sodelovanja z različnimi deležniki, ki so se pozitivno odzvali in aktivno prispevali, je sedaj doječim mamicam med drugim na voljo:

- več koticov za dojenje, ki so na voljo v Splošni bolnišnici Novo mesto, Zdravstvenem domu Novo mesto (3. nadstropje), Dolenjskih lekarnah ter pri poslovnih objektih z nalepko Dojenju prijazno mesto. Upamo, da bo v prihodnje teh koticov še več in da bodo nekateri obstoječi deležni še nadgradnje;

- javni zavodi, poslovni subjekti in gostinski lokali so svoje poslovalnice opremili z nalepkami Dojenju prijazno mesto – Doječe mamice dobrodošle, s čimer želijo še dodatno poudariti svojo podporo dojenju. Med drugim so doječe mamice dobrodošle tudi v prostorih občinske uprave na Seidlovi cesti in na Glavnem trgu v mestni hiši;

- ob mestnih sprehajališčih klopi označujejo mesta, prijazna doječim materam;

- vzpostavila pa se je tudi lokalna podporni skupina Svetovanje za dojenje, ki deluje brezplačno enkrat mesečno v prostorih Razvojno-izobraževalnega centra RIC Novo mesto na Topliški cesti 2. Obveščanje o terminih poteka v Facebook skupini Svetovanje za dojenje, prijave pa preko zasebnih sporočil na Facebooku zbira Lidija Žalec, pediatriinja, IBCLC svetovalka.

Ker je materino mleko izjemno pomembno za zdravje najmlajših občank

in občanov v njihovem najzgodnejšem obdobju, bomo v Novem mestu po sedanjem zgledu spodbujali dojenje, kjer je to le mogoče, občanom pa pokazali, da visoko vrednotimo zdravje, enakost ter tudi splošni napredek pri doječih mamicah in dojenih otrocih.

ZGODNJA OBRAVNAVA OTROK

V Zdravstvenem domu Novo mesto deluje Razvojna ambulanta s centrom za zgodnjo obravnavo otrok, ki obravnava otroke in mladostnike z motnjami v razvoju. V njej so zaposleni zdravstveni delavci različnih profilov: logopedi, delovni terapevti, fizioterapevt, zdravnik - pediater in socialna delavka. Ambulanta deluje za širše področje Dolenjske in Bele krajine, osnovne naloge pa vključujejo spremljanje otrok z ogroženim razvojem, ki so prijavljeni v register rizičnih otrok ter zgodnjo obravnavo otrok z motnjami v razvoju.

Kontakt: info@zd-nm.si, 07 39 16 700.

KAKOVOSTEN GIBALNI RAZVOJ IN NEŽEN STIK

V Zavodu Igrivi svet lahko nosečnice, dojenčki, otroci in starši dobijo nasvete za najrazličnejše izzive, predvsem glede gibanja in terapevtskega znanja o vzgoji in starševstvu. Uresničujejo ga z ozaveščanjem različnih ciljnih skupin od rojstva do zrelih let, s pomočjo praktičnih prikazov, izobraževalnih aktivnosti in svetovanja. V programu Gibalnica je poudarek na optimalnem rokovanju z dojenčkom, ki je zelo pomembno za kakovosten razvoj, otroke pa spodbujajo k učenju funkcionalnih veščin (plazenje, kobacanje, premagovanje različnih ovir), nudijo svoboden, domišljjski prostor, kjer bodo lahko varno krepili

motorične spodobnosti, samostojno raziskovanje, medsebojno povezovanje in stik z naravo. Preko razvojnih funkcionalnih prijemov (RFP) pedokinetike v gibalnici ozaveščajo o načinih, na katere se vstopa v stik z dojenčkom, da se mu lahko nudi optimalno okolje zorenja živčno-mišičnih procesov, ki se vzpostavljajo ne le zaradi anatomske rasti, ampak predvsem zaradi informacij, ki jih sprejema. Kot storitev je na voljo tudi Feldenkrais metoda – sistem vaj, s katerimi prevzgojimo slabe vzorce obnašanja in gibanja ter je primerna za vse starostne skupine, za povsem zdrave in tiste, ki imajo motnje v gibanju. Zelo priporočljiva je tudi za nosečnice. V Igrivem svetu nudijo tudi pomoč, podporo in zagovorništvo ženskam v nosečnosti in zgodnjem starševstvu ter omogočajo varen prostor za razreševanje vzgojnih dilem, vprašanj in pomislekov. Zelo obiskani so tako programi Mamica bom, očka bom! ter terapevtske skupine za mamice in očete. Namen prve je poglobljena psihofizična priprava na novega člana družine, namen terapevtskih skupin pa spodbujanje umirjenega materinstva, iskanje stika z otrokom, da smo lahko do sebe in otroka bolj sočutni ter učenje kako spodbuditi zaupanje vase in v otroka ter ohraniti lastno starševstvo. Med poletnimi počitnicami bo na voljo še Solna terapija za zdravje dihal in dvig naravne

imunosti, namenjena otrokom od prvega leta starosti dalje v spremstvu staršev.

Dosegljivi so na **Pavčkovi ulici 5** v Novem mestu in na e-naslovu: info@igrivisvet.si, 069 642 515.

MOJA PRVA MASAŽA

Novopečenim staršem je na voljo tudi Tečaj masaže dojenčka po mednarodno priznanem programu IAIM v Podbrezniku, ki lahko olajša različne izzive dojenčku, hkrati pa omogoča prav poseben stik dojenčka s starši. Poleg Tečaja masaže dojenčka so na voljo tudi Masažno pravljice urice, ki obsegajo posamezna srečanja. Primerne so od tretjega meseca starosti naprej. Ostali programi, ki so prav tako na voljo, so naslednji:

4-tedenski program za mamice Mami, poveži(ta) se! (prepreči težave v trebuhčku, krče, napenjanje, slabo počutje in težave z odvajanjem), Igralne urice ter Uvajanje hrane z mami hobotnico.

Termini aktivnosti so objavljeni na povezavi: <https://www.mojaprvmasaža.si/termini>

Kontakt: **Petra Peterlin**, info@mojaprvmasaža.si, 051 332 959.

PEDAGOGIKA MONTESSORI V NOVEM MESTU

Vsi tisti, ki vas zanima pedagogika montessori in bi želeli pokukati v sobo, kjer potekajo montessori delavnice z bogato paleto didaktičnih pripomočkov, vabljeni na Smrečnikovo ulico 60 v Novem mestu. Delavnice montessori so namenjene otrokom v starosti od treh mesecev do sedmih let, vsaka starostna skupina pa ima svoj termin. Otrok na delavnici pridobi večjo samostojnost in začne bolj zaupati vase in svoje sposobnosti, ko se sooča z različnimi izzivi. Gradi in krepi lastno koncentracijo in finomotorične spretnosti, ki jih bo potreboval ob vstopu v šolo. Velik poudarek je na koordinaciji lastnega telesa, saj se uporablja različne specialne pripomočke za razvoj grobe motorike.

V septembru 2023 bodo na voljo novi programi za dojenčke, predšolske ter šolske otroke (prva triada), kjer bo pedagogika montessori združena z vsemi ostalimi pristopi, ki jih izvajajo v Zavodu Ajda. Vse skupaj bo temeljilo na gibanju z najrazličnejšimi pripomočki.

Vse podrobnosti so objavljene na spletni strani: www.varstvo-ajda.si

Kontakt: **Suzana Veselič**, ajda.montessori@gmail.com, 041 339 654.

POMAGAJTE ŠKRAJŠATI ČAKALNE VRSTE

STE DOBILI TERMIN PRI ZDRAVNIKU?

V kolikor se na dodeljeni termin ne oglasite pri osebem zdravniku oziroma specialistu ali pravočasno ne sporočite svoje odsotnosti zaradi opravičljivega razloga, za obravnavo prikrajšate nekoga, ki na svoj termin še čaka.

IZKORISTITE GA!

ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO
Splošna bolnišnica Novo mesto

AKTIVNI IN V DRUŽBO VPETI STAROSTNIKI

Da bi si starejši osmislili starost, dvignili kakovost življenja in se ne bi počutili osamljene, poteka v naši občini kar nekaj storitev in aktivnosti; od storitve Varovanja na daljavo, medgeneracijskega povezovanja in družabništva, do izobraževanj s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij, ter različnih športnih in kulturnih aktivnosti.

E-OSKRBA: VARNI IN POVEZANI NA DOMU

Na Mestni občini Novo mesto omogočamo subvencioniranje socialnovarstvene storitve socialnega servisa varovanja na daljavo. Pomoč se nanaša na kritje stroškov in s tem povečanje dostopnosti uporabe storitve varovanja na daljavo s celodnevno povezavo preko osebnega telefonskega alarma. Osnovni namen storitve je zagotoviti starejšim, kronično bolnim in invalidom višjo kakovost življenja, občutek varnosti, stalen stik s svojci ter tako čim daljše samostojno in neodvisno bivanje v domačem okolju. Storitve namreč omogoča hitro obveščanje v primeru klica na pomoč ter strokovno podporo usposobljenega osebja v asistenčnem centru Telekoma Slovenije. Hkrati je cilj storitve, razbremeniti družine v stalni skrbi za njihove svojce ter kronično prepolne in kadrovsko podhranjene institucionalnovarstvene ustanove.

Upravičenci do storitve socialnega servisa varovanja na daljavo so občani, ki imajo prijavljeno stalno prebivališče v naši občini in ki izpolnjujejo starostni pogoj, in sicer so starejši od 70 let. Izjemoma so upravičenci tudi osebe, mlajše od 70 let, ki imajo ugotovljeno prvo stopnjo telesne okvare in jo izkazujejo s pravnomočno odločbo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter osebe s težjimi bolezenskimi stanji, ki potrebujejo pomoč v vseh ali večini življenjskih potreb.

Storitve socialnega servisa varovanja na daljavo se subvencionira v višini:

- 24 evrov osnovnega paketa mesečno, v kolikor je dohodek vlagatelja oz. vlagatelj in njegovega partnerja nižji



od višine praga tveganja revščine po zadnjih izračunih Statističnega urada RS za enočlansko ali dvočlansko družino,

- 20 evrov osnovnega paketa mesečno, v kolikor dohodek vlagatelja oz. vlagatelj in njegovega partnerja ne presega za več kot 10 % zneska praga tveganja revščine po zadnjih izračunih Statističnega urada RS za enočlansko ali dvočlansko gospodinjstvo,
- 15 evrov osnovnega paketa mesečno, v kolikor dohodek vlagatelja oz. vlagatelj in njegovega partnerja ne presega za več kot 25 % zneska praga tveganja revščine po zadnjih izračunih Statističnega urada RS za enočlansko ali dvočlansko gospodinjstvo,
- 10 evrov osnovnega paketa mesečno pa ostalim, ki ne sodijo v prvo, drugo ali tretjo alinejo in ne glede na višino dohodkov vlagatelja oz. vlagatelj in njegovega partnerja.

Subvencije socialno varstvene storitve socialnega servisa varovanja na daljavo podeljujemo na podlagi javnega poziva, ki je objavljen v Dolenjskem uradnem listu in na naši spletni strani pod zavihkom uradne objave.

Subvencijo v zvezi s socialnim servisom varovanja na daljavo uveljavlja upravičenec oziroma njegov zakoniti zastopnik na podlagi primerne vloge.

MD ŽAREK – DRUŽABNIŠTVO

Medgeneracijsko društvo Žarek Novo mesto svoje poslanstvo krepi preko izvajanja programov skupin za samopomoč in

individualnega družabništva, ki se izvajata enkrat tedensko. Združujejo mlado, srednjo in starejšo generacijo na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Na območju Novega mesta deluje 17 medgeneracijskih skupin, od tega 7 v Domu za starejše občane v Novem mestu, 10 pa na različnih javnih lokacijah (prostori KS, šole, vrtci, na sedežu društva, gasilski domovi ipd.). V skupine je vključenih 175 starih, invalidnih, bolnih in osamljenih starejših ljudi in nekaj mlajših invalidov. Pri izvedbi programa skupin starih ljudi za samopomoč sodeluje 34 prostovoljcev – voditeljev, ki se trudijo, da bi se starejši dobro počutili ter da jih ne bi begal občutek zapuščenosti in osamljenosti v domačem okolju in družbi.

Skupine starih ljudi za samopomoč so skupine, sestavljene iz naključno izbranih posameznikov, ki se srečujejo tedensko z namenom, stakati prijateljske vezi s pogovorom o temah, ki članice povezujejo in zanimajo (vsakdanji dogodki, počutje, dnevne aktivnosti, obujanje spominov). Člani skupine se vključujejo prostovoljno in štejejo do 10 članov, praviloma starih nad 65 let. Dodatne aktivnosti v skupinah, ki jih voditelji – prostovoljci organizirajo za članice skupin, so: praznovanja rojstnih dni, obletnic, obeležja različnih praznikov, ustvarjalne delavnice, skupni obiski kulturnih prireditev in gledaliških predstav, kratki pohodi in izleti, udeležbe na kuharskih delavnicah, ogledi kulturnih spomenikov Dolenjske in Bele krajine ter pikniki.

Individualno družabništvo pa predstavlja tedensko druženje s starejšo osebo, da bi vzpostavili topel medčloveški odnos. Glavni namen je kvalitetno medgeneracijsko sodelovanje, saj naj bi bil vsak človek povezan z ljudmi vseh treh generacij: mlajšo, srednjo in starejšo. Prostovoljec in uporabnik si izmenjujeta znanje in življenjske izkušnje ter tako bogatita drug drugega. Srečanje s starejšim človekom prostovoljcu omogoča vpogled v svet starosti, preseganje stereotipov o starosti in koristno preživljanje prostega časa oziroma obšolskih dejavnosti. Oseben odnos med prostovoljcem in uporabnikom se krepi z rednimi, vnaprej dogovorjenimi srečanji in spremljalnimi dejavnostmi (sprehodi, kulturno udejstvovanje, prevoz ali manjše opravilo). Prostovoljstvo se izvaja enkrat tedensko na domu starostnika, v instituciji, kjer je nameščen oziroma po dogovoru.

S programi, ki jih izvaja društvo, ustvarja pogoje in možnosti za kakovostno življenje starejših, gradi medčloveške odnose in medgeneracijsko povezovanje ter pripravlja srednjo generacijo na lastno starost.

Več informacij: mdzarek@gmail.com, branka.bukovec@gmail.com, 041 764 762, 070 39 39339.

IKT IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V RIC NOVO MESTO

V Razvojno-izobraževalnem centru RIC Novo mesto že vrsto let omogočajo odraslim pridobivanje znanja v najrazličnejših programih. V letih od 2016 do 2022 so izvajali dva projekta, Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc, s poudarkom na razvoju kompetenc s področja informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Vsebine so bile namenjene tako uporabi računalnika v delovnem okolju kot v vsakdanjem življenju. 40 urni programi usposabljanja so zajemali računalniško pismenost za odrasle (razvijanje osnovnih računalniških

veščin), digitalna znanja (osnove dela v okolju Windows, delo z datotekami, urejevalnik besedil Word, kreativna predstavitev v Powerpointu, urejevalnik tabel Excel, varna raba spleta, socialna omrežja, uporaba aplikacij: z-ve, e-davki ...) ter izobraževanje o programih Excel, Word ali Powerpoint (na osnovni in napredni stopnji). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje je za jesen napovedalo ponovitev razpisa za ta projekt, tako da pričakujejo, da bodo lahko že pred koncem leta ponudili vpis v brezplačne tečaje za krepitev digitalnih kompetenc starejših.

Vabljeni, da spremljate njihove objave na spletni strani www.ric-nm.si in socialnih omrežjih.

Več informacij je na voljo tudi pri Katarini Rožman: katarina.rozman@ric-nm.si, 07 393 45 65

ŠTEVILNA DRUŠTVA UPKOJENCEV

Številna društva upokojencev organizirajo različne dogodke, srečanja članov ter športno in kulturno obarvane aktivnosti. Društvo upokojencev Novo mesto izvaja tri večje programe v okviru Mobilnosti starejših – Prostofer se izvajajo brezplačni prevozi starejših od ponedeljka do petka preko telefonske številke 080 10 10. Znotraj programa Starejši za starejše je veliko aktivnosti namenjenih promociji zdravja in zdravega življenjskega sloga, skrbi za preprečevanje socialne izključenosti starejših in organiziranju različnih oblik pomoči in storitev. V Medgeneracijskem dnevnem centru Hiša sožitja pa izvajajo delavnice za vse generacije: bralni krožek, gledališki abonma, likovni krožek, računalniške urice, svetovalnice in podobno.

Seznam kontaktov različnih društev upokojencev, ki delujejo v našem okolju:

- Pokrajinska zveza društev upokojencev Dolenjske in Bele krajine: pzdu-dolenjske@t-2.net, 07 337 74 50
- Društvo upokojencev Novo mesto: upokojenci@t-2.net, 031 293 626
- Društvo interesnih dejavnosti upokojencev Novo mesto: didunm@gmail.com, 07 332 45 43
- Društvo upokojencev Podgorje - Stopiče: dupodgorjestopice@gmail.com, 040 433 005
- Društvo upokojencev Brusnice: stanko.jaklic@gmail.com, 07 308 58 23
- Društvo upokojencev Gabrje: janez.franko49@gmail.com 041 358 209
- Društvo upokojencev Mali Slatnik: dragan.franci@gmail.com, 051 322 206
- Društvo upokojencev Otočec: turkanton1@gmail.com, 030 607 989
- Društvo upokojencev Prečna: amaryllis.precna@siol.net, 041 478 543
- Društvo upokojencev Uršna sela: du.urnasela@gmail.com, 031 527 530



VZPOSTAVILI SMO CENTER ZA ALTERNATIVNO REŠEVANJE SPOROV

Na Mestni občini Novo mesto smo vzpostavili sistem izvensodnega reševanja sporov, t. i. Center za alternativno reševanje sporov za izvajanje mediacij. Gre za občanom prijazno storitev, s katero podpiramo hitro in učinkovito reševanje sporov ter ohranjanje pozitivnih odnosov.

Mediacija strankama omogoča, da pri oblikovanju rešitve njenega spora aktivno sodelujeta, pri čemer ju skozi postopek vodi mediator kot nepristranska tretja oseba. Rezultat mediacije je posameznemu primeru prilagojena, za obe stranki sprejemljiva in fleksibilna rešitev, usmerjena v prihodnost, kar lahko izboljša medsebojne odnose in omogoča nadaljnje sodelovanje. Rešitve, pri katerih stranke same sodelujejo in jih sooblikujejo, so trdnjše in dolgotrajnejše.

V mediaciji ni poražencev in zmagovalcev. Stranki nič ne izgubita, lahko pa jima uspe skleniti dogovor.

Vloga mediacije znotraj lokalne skupnosti je pomembna, ker poleg razreševanja spornih situacij spodbuja komunikacijo med posamezniki in skupinami v skupnosti, odpira prostor za dialog, preverjanje interesov in iskanje skupnih rešitev med posamezniki in skupinami, ki sestavljajo lokalno skupnost.

✓ Rezultat sporazuma je rešitev, ki je usmerjena v prihodnost in omogoča nadaljnje sodelovanje.

STROŠKI MEDIACIJE

✓ Prve tri ure so BREZPLAČNE, saj krije stroške MONM. (Velja za spore, v katerih ima ena od strank prebivališče ali sedež v Mestni občini Novo mesto.)

Večina sporov se reši v prvih treh urah, in sicer na enem ali dveh srečanjih.

KAKO DO MEDIACIJE?

✓ Sami ali z nasprotno stranko pošljite vlogo na MONM. Lahko jo oddate osebno ali preko elektronske pošte.

✓ Po pomoč se lahko obrnete na koordinatorko Centra za alternativno reševanje sporov.

Mediacije se bodo izvajale za vse spore iz različnih razmerij in v zvezi z zahtevki, s katerimi lahko stranke prosto razpolagajo in se glede njih poravnajo.

Dodatne informacije

E-mail: mediacija@novomesto.si
Telefon: 07 39 39 242

KAKO POTEKA MEDIACIJA?

Prvi korak

Načelo prostovoljnosti je eno izmed pomembnejših načel pri mediaciji. Zato je prvi korak odločitev stranke, da se za reševanje svojega spora odloči za postopek mediacije. Predlog za začetek mediacije je lahko podan tudi enostransko, postopek pa je izvedljiv samo, če se prostovoljno zanj odločita obe strani, zato je pred začetkom mediacijskega postopka potrebno pridobiti soglasje

obeh strank. Pri tem lahko pomaga mediator.

Ko vsi udeleženi soglašajo z mediacijo, pride do prvega srečanja.

POTEK

1. Mediator strankama pojasni, kaj je mediacija in kako bo potekala.

2. Vsaka stranka predstavi svoje videnje spora.

3. Mediator strankama pomaga poiskati njune skupne interese. Po potrebi lahko s stranko izvede ločeni sestanek.

4. Nato stranki s pomočjo mediatorja oblikujeta možno rešitev, kjer se upoštevajo želje obeh.

5. Sporazumno rešitev, ki jo strankama pomaga pripraviti mediator, je možno zapisati tudi v obliki izvršilnega naslova s poravnavo pred sodnikom ali pred notarjem.

ZGODBA O LIMONAH NA ENOSTAVEN NAČIN PRIKAŽE, KAKO LAHKO Z MEDIACIJO UČINKOVITEJE REŠIMO SPOR

Sestri Maja in Anja sta se prepirali za eno limono, ki so jo imeli doma. Vsaka je želela celo limono in nobena ni bila pripravljena popustiti. V situacijo je posegel njun oče, ki je imel dovolj prepira in vpitja. Problem je rešil zelo na kratko. Limono je prerezal na pol. Posledica je bila ta, da sta sestri s svojimi glasnimi argumenti in solzami »napadli« očeta. Oče je začudeno vprašal, zakaj. Anja je iztisnila sok in naredi limonado, Maja pa, da potrebuje lupino, ker želi narediti limonino pito. Primer nam pokaže, da bi oče, če bi najprej raziskal interese in želje, lahko dosegel rešitev, ki bi zadovoljila obe strani.

Zgodba o limoni nam na enostaven način prikaže prednosti, ki jih nudi mediacija. Stranki imata nadzor nad

postopkom in pri oblikovanju rešitve spora, ki je zanju sprejemljiva, aktivno sodelujeta. Znano je, da se dogovorov, do katerih pridemo sami, raje držimo.

V INTERESU VSEH JE MIRNO REŠEVANJE SPOROV

V odnosih med ljudmi so spori normalen del življenja. Ni vedno v naši moči, da lahko vplivamo na njihovo prisotnost, lahko pa bistveno vplivamo na način njihovega reševanja. Pomembno je, da spora ne zaostrojemo, temveč poskušamo razumeti situacijo. Mediacija je tako pot do mirnega načina reševanja sporov in do izpolnitve obojestranskih interesov.

»Razreševanje konfliktov je bogata naložba v uspešnost, dobre odnose in zdravje.«

(Kitajski pregovor)

KAJ JE MEDIACIJA?

Mediacija je prostovoljen, hiter, zaupen in učinkovit način reševanja sporov. V mediaciji stranki ob pomoči mediatorja (nevtralne tretje osebe) poskušata doseči mirno rešitev spora. Glavna prednost mediacije, za razliko od sodnega postopka, je, da se stranki sami odločita, ali in kako bosta reševali spor. Pri tem jima pomaga mediator.

KDO JE MEDIATOR?

Mediator je strokovno usposobljena nepristranska tretja oseba, ki vodi mediacijo. Njegova vloga je, da strankama pomaga prepoznati njune interese in doseči rešitev, ki ustreza obema. Veliko ljudi zamenjuje mediatorja s sodnikom oziroma nekom, ki bo o sporu odločil. Nasprotno, namen mediatorja je, da stranki vodi k sporazumni rešitvi spora.

Mediator s svojo neodvisnostjo skrbi za nepristransko, mirno in zakonito reševanje sporov.

ZAKAJ MEDIACIJA?

V pravnem smislu so spori pogosto zapleteni, sodni postopki strogo formalni in praviloma dolgotrajni. O sporu odloči sodnik. Sodni postopki ne smejo upoštevati ozadja spora, ki izhaja iz osebnega ali poslovnega odnosa med strankama.

PREDNOSTI MEDIACIJE

✓ Prihranek časa in denarja.

✓ Rešitev spora, ki je sprejemljiva za obe stranki.

✓ Neformalnost postopka.

✓ Možnost aktivnega sodelovanja in vpliva na postopek.

✓ Strokovno sodelovanje tretje nevtralne osebe ves čas postopka.

✓ Zaupnost postopka.

✓ Prostovoljnost sodelovanja v postopku.

✓ Izvršljivost sklenjenega dogovora.

POMEN SPODBUJANJA MEDIACIJ ZNOTRAJ LOKALNE SKUPNOSTI

V lokalnih okoljih se pogosto stranke med seboj poznajo, vsaj na videz, spori so za posameznike ali skupine pomembni, saj se dotikajo vsakdanjega življenja.

Spori prepogosto vodijo v prekinitve odnosov oziroma komunikacije, kar hromi življenje in delo posameznikov ali skupin v lokalnem okolju. Zato so dobri odnosi in komunikacija med njimi zelo pomembni.



NA RAZVOJNEM CENTRU NOVO MESTO PODJETNIKE PODPIRAMO V VSEH FAZAH RAZVOJA

Postati podjetnik in uresničiti svojo poslovno idejo marsikomu predstavlja izziv in priložnost, a hkrati pomislek, da to ne bo enostavno. Morda res ne, a gre lažje z različnimi programi in projekti, ki delujejo v okviru inkubatorja Razvojnega centra Novo mesto. Ravno ta pomoč lahko tehtnico obrne v smer izbire lastne poslovne poti.

MLADI PODJETNIKI IN PROGRAM PONI

Z zavedanjem, da iz majhnega zraste veliko, na Razvojnem centru Novo mesto s pomočjo vzgojno-izobraževalnih ustanov oziroma mentorjev v okviru različnih programov, kot so podjetniški krožki, podjetniško tekmovanje Popri in znanstveno-podjetniško tekmovanje ScienceJam, razvijajo podjetniško miselnost že v osnovnih in srednjih šolah. Kot eden prvih je novomeški razvojni center začel izvajati tudi program Podjetno nad izzive ali krajše PONI. Ta bodočim podjetnikom skozi štirimesečno zaposlitev z različnimi izobraževanji, ki jih vodijo priznan strokovnjaki in mentorji, omogoča razvoj in uresničitev podjetniške ideje do te mere, da lahko ustanovijo svoje podjetje.

SIO

Na Razvojnem centru Novo mesto praktično ne mine teden brez izobraževalnih delavnic s tematiko za podjetnike v vseh fazah razvoja, podjetnikom vsakodnevno svetujejo in jih informirajo o novostih, pripravljajo tematske dogodke, vključujejo mentorski program in ponujajo svetovanja priznanih strokovnjakov. SIO je namreč osrednji program, ki podjetnikom, start-upom in hitro rastočim podjetjem nudi največjo podporo in je financiran ter podprt s strani javne agencije SPIRIT Slovenija ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

V okviru SIO je svoje korenine pognal tudi Business Gladiator – vse bolj prepoznaven in priljubljen program, katerega bit je ne le izpostaviti najboljše start-up ideje v



Zmagovalciv tekmovanju POPRI 2023 med študenti arhiv RC Novo mesto

dolenjskem prostoru, ampak jih nadgraditi do te mere, da bodo čim bolj prodorne na trgu. Lanska druga izvedba je zmago prinesla Petri Peterlin z idejo Moja prva masaža, s programom tečajev za mlade mamice, da bodo z učinkovitimi masažnimi prijemi skrbele za svoje malčke in zmagale v boju proti krčem. Peterlinova ideja že nekaj čas uspešno izvaja v praksi. Prav tako so na trgu že prepoznani najboljši udeleženci prve izvedbe. Fungalist je s pripravljenim substratom za gojenje gob prava uspešnica med jedci gob, Reusable Technologies so prepričali s svojimi izdelki iz recikliranih baterijskih celic, Bubble Bite pa z Anti-mosquito Skin Care kremo proti komarjem, ki je narejena iz popolnoma naravnih sestavin. Vse te in še več idej, ki vsakodnevno klijejo v prostorih Podjetniškega inkubatorja Podbreznik, rojevajo vedno nova podjetja, vse več jih sega tudi na področje tehnologije. Tudi na tem področju so na Razvojnem centru Novo mesto našli način za podporo okolja z Laboratorijem za tovarne prihodnosti, v katerem si je na enem mestu možno ogledati demonstracijo pametne tovarne, ki deluje po principu industrije 4.0 in je namenjen podjetjem, ki so že na poti oziroma se podajajo na pot robotizacije.

Razvojni center Novo mesto torej v Podjetniškem inkubatorju Podbreznik pod eno streho združuje različna znanja in programe, ki so podjetniku v pomoč v vseh fazah razvoja, mreža znanja, ki se ob tem spleta med udeleženci različnih programov, pa ponuja varnejši pristan v razburkanem podjetniškem morju.



Absolutna zmagovalka in zmagovalka po izboru komisije Petra Peterlin in zmagovalka po izboru občinstva Maša Macedoni na lanskem Business Gladiatorju arhiv RC Novo mesto

ZAVOD RUDOLFOVO ŽE VPLIVA NA RAZVOJ PODJETIJ V DOMAČEM OKOLJU

Rudolfovo, znanstveno in tehnološko središče Novo mesto, je lani ustanovila Vlada Republike Slovenije z namenom, da podpre tehnološki razvoji in inovativnost jugovzhodne Slovenije in celotne države. Zavod deluje na štirih področjih raziskav: tovarne prihodnosti, digitalna preobrazba, krožno gospodarstvo in prenos tehnologij in intelektualne lastnine. V svojih laboratorijih in projektih združuje vrhunske raziskovalce, podjetnike, izobraževalce in druge deležnike, ki skupaj ustvarjajo rešitve za izboljšanje življenja ljudi in okolja.

Od ustanovitve je Rudolfovo doseglo nekaj pomembnih uspehov in priznanj, ki dokazujejo njegovo odličnost in potrebo po taki inštituciji.

Laboratorij za tovarne prihodnosti LabTOP, z nagrado Zlata družbena inovacija GZDBK, uspešno nadaljuje delo in pridobiva nove industrijske projekte. Laboratorij omogoča testiranje in implementacijo naprednih tehnologij za industrijo 4.0 in 5.0 na lastnih robotih, na voljo pa je tudi izobraževalnim ustanovam.

4. 4. je potekal drugi Znanstveno-tehnološki Forum Rudolfovo, ki je pod sloganom *digitalizacija v gospodarstvu – rešitve in izzivi* nagovoril deležnike iz gospodarstva, raziskovalce ter predstavnike politike. Predsednik državnega sveta Marko Lotrič je pohvalil delo in si ogledal naše laboratorije in prostore. Kasneje so se do konca tedna vrstili dogodki na področju robotike in drugih zanimivih tem z mladimi iz različnih šol.

Na dan Foruma smo na Rudolfovom odprli nov Laboratorij za razširjeno resničnost, poimenovan {LabX. Gre za izredno zanimivo tehnologijo in opremo, ki smo jo lahko uporabili takoj, saj smo se s šentjernejško Iskro PIO lahko prijavi na projekt Inovacije pri GZDBK že po nekaj mesecih dela, rezultati pa bodo znani

junija. Zelo smo zadovoljni, ker se je naročnik odločil sodelovanje podaljšati.

Prijavili smo se na šest ARRS projektov, ki jih je napisala ekipa Rudolfovega, hkrati pa sodelujemo z drugimi partnerji še v treh dodatnih projektih.

Prijavili smo se na osem EU (HE, E+, Interreg) projektov in dva NOO projekta, od katerih je eden že potrjen in se bo začel že pred objavo tega članka, in deset industrijskih projektov za slovensko gospodarstvo, od katerih so bili nekateri že odobreni, izvedeni ali so prišli v drugi krog ocenjevanja.

Sodelujemo z visokoškolskimi organizacijami, kot so Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na

Primorskem in Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu.

Ministrstvo MVZI je 21. 2. 2023 potrdilo naš program dela.

Trenutno je na Rudolfovom 25 oseb na raziskovalno razvojnih delovnih mestih, ki so skupaj zaposleni za 14.7 FTE, iščemo pa nove sodelavce na vseh štirih stebrih delovanja: tovarnah prihodnosti, digitalni preobrazbi, krožnem gospodarstvu in prenosu tehnologij in intelektualne lastnine. **Če vas zanima priložnost za delo v dinamičnem in inovativnem okolju, ki spreminja regijo, se lahko obrnete na Rudolfovo prek njihove spletne strani ali telefonske številke 041 539 933.**



Zavod Rudolfovo



POVEZANI V PROSTOVOLJSTVU

Prostovoljstvo ima v Sloveniji in Mestni občini Novo mesto dolgo tradicijo in igra pomembno vlogo v naši družbi. Gre za delo, ki ga posameznik ali posameznica po svoji svobodni volji in brez pričakovanja materialnih koristi zase opravlja v dobro drugih ali v splošno korist. Prostovoljci so ljudje z velikim srcem in njihovo delo prispeva k solidarnosti, k napredku in povezanosti družbe. Prostovoljci so pogosto »lepilo«, ki drži skupnost skupaj.

Tudi pomoč pri najmanjših opravilih lahko resnično spremeni življenja ljudi, živali in/ali organizacij v stiski. Prostovoljstvo prispeva k bolj povezani, humani, stabilnejši, boljši in uspešnejši družbi. Gre namreč za veliko več od pomoči drugemu, je tudi pot osebnostne rasti, pridobivanje občutka lastne koristnosti, vključenosti, pripadnosti, je širjenje socialnih mrež in prinašanje pozitivnih sprememb tako prostovoljcu kot družbi. Je nenadomestljiva človekoljubna vrednota z velikim pomenom za razvoj in prihodnost družbe.

PO KORISTNE IZKUŠNJE

28-letni študent informatike Jan se je s prostovoljstvom srečal po zaključku srednje šole, ko je počasi že vedel, da bodo bodoči delodajalci od njega terjali izkušnje, ki jih kot šolar še ni imel. Začel je v RIC Novo mesto in nadaljeval na Društvu za razvijanje prostovoljnega dela (DRPD) Novo mesto. Dobil je dragocene izkušnje in je prepričan, da so mu pomagale pri iskanju prve zaposlitve. To je po njegovem mnenju glavni argument, zakaj bi prostovoljstvo priporočil tudi drugim, predvsem mladim. »Izkušnje, izkušnje in še enkrat izkušnje. Le z delom jih dobiš, naučiš se odzivati na različne situacije in ljudi, delati v timu ... In potem lahko kaj dejansko uporabnega in koristnega zapišeš v svoj življenjepis, ko se nekoč ponujaš bodočim delodajalcem, ki nenazadnje iščejo prav izkušene delavce.«

Da več dobijo kot dejansko dajo, bo potrdil skoraj vsak prostovoljec ali prostovoljka. In četudi se lahko v novomeški občini pohvalimo z dolgo tradicijo tega plemenitega poslanstva, vrsta organizacij odkrito priznava, da se njihovo število zmanjšuje oziroma da imajo vse več težav s pridobivanjem novih. O tem so denimo že v decembrski številki glasila, ki ga berete, odkrito spregovorili v Društvu upokojencev Novo mesto, OZRK Novo mesto, Škofijski Karitas itd.

»Izteklo se je neko obdobje, ko smo imeli relativno mlade upokojence, ki so bili pripravljene še aktivno sodelovati, soustvarjati družbo. Danes se upokojujejo starejši, nemalo jih pomaga z varstvom vnukov ipd., skratka, na naše pozive ni toliko odziva kot prej,« je povedala tedanja predsednica novomeških upokojencev Rožca Šonc.

Kljub temu vrsta programov različnih organizacij v našem mestu poteka prav zahvaljujoč prostovoljskemu delu in akcijam: z Rudijem prevažajo starejše k zdravniku, v lekarno, trgovino in po drugih opravkih, obiskujejo osamljene ljudi, skrbijo za pomoč tudi po odročnih vaseh, zbirajo donacije za pomoči potrebne, spodbujajo h krvodajalstvu ...

Po novem pa bodo lahko še tesneje povezani tudi prek spleta in aplikacije, saj je nedavno zaživel lokalni, torej novomeški prostovoljski portal.

NM.PROSTOVOLJSTVO.ORG

V naši državi je krovna organizacija na področju prostovoljstva Slovenska filantropija, ki ima med drugim tudi prostovoljski portal www.nm.prostovoljstvo.org, kamor so vpisane tako prostovoljske organizacije kot posamezniki, torej prostovoljci in prostovoljke. Zahvaljujoč projektu Povezani v prostovoljstvu, kjer so poleg filantropije moči združili še DRPD in Pekarna Magdalenske mreže ter financiranju Ministrstva za javno upravo prek Sklada za NVO, sta zaživila mariborski in novomeški lokalni brskalnik prostovoljskih del.

»Namen brskalnika je omogočiti organizacijam, ki iščejo prostovoljce, da se predstavijo na enem spletnem mestu, tj. www.nm.prostovoljstvo.org, in na ta način čim hitreje dobijo prostovoljce. Seveda je namenjen tudi tistim, ki iščejo prostovoljsko delo, saj na enem naslovu dobijo informacije, ki jim olajšajo odločitev za vključitev v zanje najbolj primeren program,« je povedala Sanda Zakrajšek iz DRPD.

Vključitev je odprta za vse zainteresirane prostovoljske organizacije (nevladne organizacije) in organizacije s prostovoljskim programom (javni zavodi), tudi tiste, ki s prostovoljstvom še le začinjajo, in seveda za same prostovoljce.



Sanda Zakrajšek, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto M. M.

KORISTI ZA (PROSTOVOLJSKE) ORGANIZACIJE

Namen lokalnih brskalnikov, tudi novomeškega, je povečati vidnost prostovoljstva in prostovoljskih organizacij v lokalnih okoljih ter olajšati iskanje prostovoljskih del in prostovoljcev.

Organizacije lahko po prvi prijavi oziroma registraciji objavijo prostovoljska dela, ki bodo avtomatično objavljena tudi na nacionalnem brskalniku, pritegnejo nove prostovoljce in uporabnike, objavijo navdihujoče zgodbe svojih prostovoljcev in fotografije minulih akcij, seveda tudi novice in dogodke s področja prostovoljstva v organizaciji (denimo kakšna izobraževanja, letna srečanja ipd.).

»Naš namen je olajšati delo prostovoljskim organizacijam, ki lahko sedaj na enem mestu najdejo vse informacije o prostovoljstvu in se lažje povežejo tudi z drugimi organizacijami, ne le prostovoljci,« doda Sanda Zakrajšek.

KORISTI ZA PROSTOVOLJCE

»Ko se nekdo denimo odloči, da bo svoj čas in znanje namenil pomoči drugim, se lahko pojavi tudi dilema, kje sploh začeti, kaj je sploh na voljo v domačem okolju,« pove koordinatorica omenjenega projekta in našteje nekaj koristi novomeškega brskalnika.

Z vpisom lažje in hitreje dostopajo do informacij s področja prostovoljstva v Novem mestu, hitro najdejo tista dela, ki

jih zanimajo, objavijo, kakšna znanja in veščine ponujajo kot prostovoljci, dobijo nove ideje za prostovoljsko udejstvovanje in se seznanijo, kdaj in kje lahko dobijo nova znanja s tega področja.

Velik napredek po besedah sogovornice prinaša tudi spletna aplikacija EVI, ki omogoča lažje vodenje evidenc prostovoljcev in opravljenih prostovoljskih ur ter lažje in hitreje koordiniranje in mentoriranje. »Je enostavna za uporabo in omogoča tako vnos kot obdelavo podatkov o prostovoljcih in opravljenih prostovoljskih urah ter seveda izvoz zelenih podatkov. Podatke o opravljenem delu oziroma prostovoljskih urah lahko vnesejo tudi prostovoljci sami. Aplikacija omogoča oziroma bo omogočala, sedaj je namreč še v testni rabi, tudi bolj enostavno koordinacijo večjega števila prostovoljcev, saj se prostovoljci preko nje sami prijavijo na razpoložljive termine razpisanih aktivnosti,« je rekla in dodala: »EVI omogoča tudi enostavno pripravo poročil o prostovoljstvu in izdelavo privlačne infografike za predstavitev opravljenega prostovoljskega dela v organizaciji, denimo za uporabo na spletni strani, v letnih poročilih, na razpisih ali v prošnjah za donatorje. Koristi je še veliko več, med drugim aplikacija zajema tudi klepetalnico za komunikacijo in obveščanje prostovoljcev.«

Ob koncu je pozvala vse zainteresirane k vpisu v novomeški brskalnik nm.prostovoljstvo.org, v primeru morebitnih težav pa ponudila pomoč. »Prepričani smo, da lahko vsakdo od nas prispeva k boljši in lepši družbi, k čemur zagotovo prispeva prav prostovoljstvo.«

O prostovoljstvu | Za prostovoljce tudi za vas, ki to še niste | Za organizacije mrežnega podpora | Kontakt

Iščete prostovoljce? **Želiš postati prostovoljec_ka?**

← **NAJDI SVOJE PROSTOVOLJSKO DELO** →

13 PROSTOVOLJSKIH ORGANIZACIJ | 8 PROSTOVOLJCEV | 2 PROSTOVOLJSKIH DEL

izberi si prostovoljsko aktivnost, ki te nagovori in s svojimi talenti, ter nekaj dobre volje prispevaj skupnosti za boljši jutri!

Vsa področja del | Novo Mesto | Vse organizacije | **NAJDI DELO**

Letos je zaživel lokalni, novomeški brskalnik za prostovoljstvo. M. M.

V KNJIŽNICO TUDI PO ORODJE?

Vajeni smo, da si lahko v knjižnici sposodimo knjige, tudi filme, revije, družabne igre in v novomeški celo semena. Po zgledu Ljubljane in številnih evropskih mest pa bo nabor izdelkov, ki jih po uporabi enostavno vrnemo, še večji. Prihaja namreč Knjižnica reči.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto v sodelovanju s partnerji, Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto, Društvom za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Regijskim NVO centrom in zavodom LokalPatriot, namreč vzpostavlja Knjižnico reči. Gre za neprofitno izposojevalnico najrazličnejših predmetov za delo in prosti čas, ki deluje po principu souporabe in na svojih policah ponuja predvsem predmete, ki jih povprečen uporabnik potrebuje zgolj občasno, kot so na primer gospodinjski aparati, orodje ali avdio-video oprema.

»Že od nekdaj si izposojamo knjige, delimo si lahko oblačila, športno opremo in semena. Zakaj si ne bi izposodili tudi vrtnega stroja? Po raziskavah je vrtni stroj v povprečnem gospodinjstvu v uporabi zgolj 15 minut na leto. Če pomislimo na porabljeno količino energije in naravnih virov za njegovo izdelavo,

pridemo do zaključka, da je souporaba več kot dobrodošla in smiselna,« pravi direktor regijske knjižnice Luka Blažič.

Knjižnica reči spodbuja souporabo ter na ta način osvešča o pomenu trajnostnega razvoja, prispeva k boljšemu izkoristku naravnih virov, zmanjševanju količine odpadkov ter gradi zaupanje in medsebojno pomoč med ljudmi. »Če si neko orodje, ki ga le občasno potrebujemo, raje izposodimo kot kupimo, smo prihranili denar in tudi nimamo težav z njegovo kasnejšo hrambo. Ali pa ga na ta način pred nakupom vsaj preizkusimo. Vsekakor ocenjujemo, da gre za več kot dobrodošlo pridobitev v naši občini,« dodaja vodja Regijskega NVO centra Maja Žunič Fabjančič.

Omenjene organizacije so že izvedle prve ankete, saj želijo ob odprtju v prihodnjem letu na policah v brezplačno izposojajo ponuditi tiste stvari, ki jih Novomeščani in Novomeščanke najbolj potrebujejo. »Oblikovali smo nek prvi seznam najbolj priljubljenih reči, in sicer na podlagi okoli 300 izpolnjenih anket. Na vrhu so šivalni stroj, globinski sesalnik, električno kolo, teleskop, video projektor in platno, pa gasilske mize, visokotlačni čistilnik ... Anketo je izpolnilo več kot 80 odstotkov žensk, starih od 30 do 50 let,« je povedal Blažič.

Omenjeno anketo lahko še vedno izpolnite prek spleta (povezavo boste našli na spletni strani knjižnice) ali

osebno bodisi v Knjižnici Mirana Jarca bodisi pri partnerskih organizacijah, tj. DRPD, OZRK Novo mesto in LokalPatriotu. Seznam bodo namreč nenehno dopolnjevali, v nadaljevalnju pa sledi zbiranje donacij in predmetov. »Že sedaj vse podjetnike in gospodarske družbe prosimo, da se odzovejo na našo prošnjo bodisi po nakupu kakšnega predmeta s seznama ali donaciji, v kolikor gre za dražje nakupe. Tudi ostale someščane in someščanke vabimo, da če imajo na primer doma kakšen še dobro delujoč aparat ali kaj podobnega, pa ga ne potrebujejo, da ga podarijo naši Knjižnici reči,« je zaključil direktor knjižnice.

Omenjene organizacije so k vzpostavitvi knjižnice pristopile na pobudo oz. ob pomoči društva Knjižnice Reči in družbe ZEOS, d. o. o. (v sklopu njihovega projekta Life Spodbujamo e-krožno). »Pri nas med uporabniki prevladujejo mlade družine oz. posamezniki, ki si nakupov novih strojev ne morejo privoščiti oziroma se zavedajo, da takšni nakupi niti niso smiselni, če nekaj potrebujemo le ob kakšni delovni akciji. Sposoja je precej »sezonska«, jeseni so denimo popularni sušilci sadja, poleti orodje, med bolj popularnimi je zagotovo šivalni stroj overlock ali pa detektor kovin. Z njim si denimo pomagajo pri iskanju izgubljenih avtomobilskih ključev ali zaročnega prstana,« pa je v smehu povedal Jošt Derlink iz ljubljanske Knjižnice Reči.



Prvi odzivi Novomeščanov nad prihajajočo Knjižnico reči so zelo spodbudni. David Lotrič

VABLJENI, DA SOUSTVARJATE KNJIŽNICO SEMEN

Septembra Knjižnica semen vabi na Izmenjavo semen. Lepo vabljeni, da v ta namen poleti zbirate semena in jih prinesete s seboj na izmenjavo ali pa kar v Knjižnico semen.

Knjižnica semen, ki jo najdete v novomeški knjižnici, deluje kot vsaka druga knjižnica, le da si v njej ne izposojate knjig, temveč domača semena.

Iz njih vzgojite rastline in pridelate nova semena, del teh pa nato vrnete v knjižnico. Namenjena je vsem posameznikom, ki doma pridelujete svoje vrtnine, se zavedate pomena zdravih domačih semen in ohranjanja avtohtonih vrst rastlin ter ste pripravljeni za skupno dobro darovati nekaj svojega časa in truda.

Pogoj za sodelovanje v Knjižnici semen je veljavno članstvo v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Za izposojanje in pregled nad kroženjem semen se uporablja enostavna aplikacija, ki so jo razvili v novogoriški knjižnici. Na dan si lahko izposodite največ 3 vrečke semen,

naenkrat pa imate lahko izposojenih največ 10 vrečk.

Novomeška knjižnica je ena prvih knjižnic v Sloveniji, ki je začela s tovrstno izposojajo semen, od začetka delovanja beleži več kot 400 vnosov semen različnih uporabnikov, v svojih vrstah pa združuje že preko 250 članov.

Knjižnica semen je uporabnikom dostopna v predverju Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto ves čas odprtosti knjižnice. V septembru Knjižnica semen z dogodkom Izmenjava semen obišče tudi okoliške kraje.

Arhiv Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto



MLADI O MESTU

Kaj vam je najbolj všeč v Novem mestu? Kako bi bilo lahko življenje v mestu še lepše? Na ti dve vprašanji so šolski novinarki Nastji odgovarjali učenci in učitelji OŠ Drska.

Hanna Lukan, 5. a: V Novem mestu so mi najbolj všeč situle. Mesto bi bilo lepše brez onesnaževanja.

Leon Grandovec, 7. c: Najbolj mi je všeč Glavni trg. Očistil bi reko Krko in dodal mestu malo več barv.

Gaja Eva Skrbinek, 5. a: Najbolj mi je všeč picerija Kralj Matjaž. Želim si več restavracij.

Lara Sedlar, 7. b: V mestu mi je najbolj všeč Glavni trg. Želim si, da bi imeli več bazenov.

Učiteljica Barbara Gorenčič: Najbolj so mi všeč sprehajalne poti in reka Krka. V Novem mestu bi lahko imeli še kakšne slaščičarne, kavarne ...

Učitelj David Hrovat: Najbolj mi je všeč to, da ima Novo mesto veliko zelenja. V mestu bi lahko uredili še kakšno tematsko pot za učence.

Paula Jakše, 5. a: Najbolj mi je všeč Dolenjski muzej. Želim si, da bi imeli več trgovin.

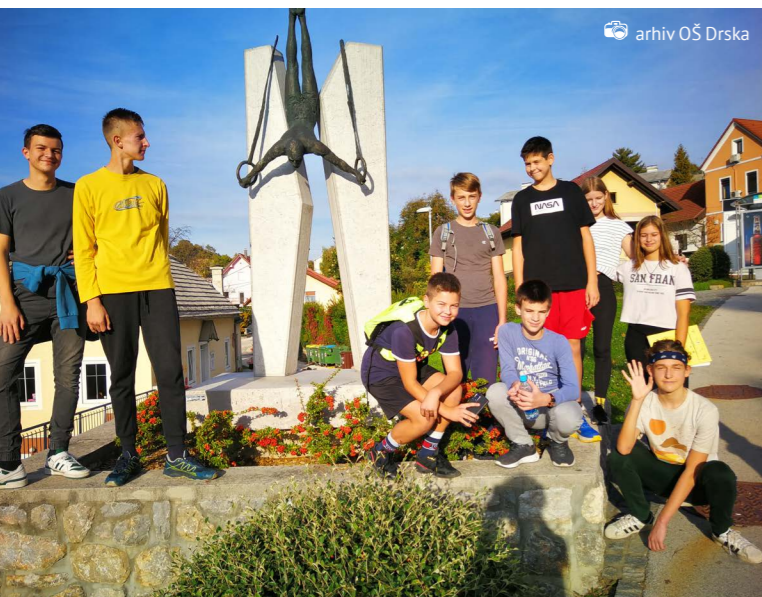
Edina Ravnogorac, 5. a: V Novem mestu mi je najbolj všeč Qlandia. Življenje bi bilo lahko lepše, če bi imeli več bazenov.

Učiteljica Ana Oman: V Novem mestu so mi najbolj všeč sprehodi po Portovalu. Bilo bi lepše, če bi bilo še več dogodkov in da stavbe ne bi bile prazne.

Učiteljica Andreja Burger Muhič: Mesto mi je všeč, ker ima veliko sprehajalnih in kolesarskih poti. V mestu bi bilo lahko še več dogodkov.

Maida Durić, 5. a: V mestu so mi najbolj všeč trgovine. Super bi bilo, če bi imeli živalski vrt.

Tjaž Adamič, 5. a: V mestu mi je najbolj všeč mestna hiša Rotovž. V mestu bi še polepšal Glavni trg.



arhiv OŠ Drska



NOVOMEŠKI DIJAKI NA IZMENJAVI V NEMŠKEM MESTU BÜHL

V tednu od 7. 5. do 12. 5. 2023 se je petnajst dijakov prvega in drugega letnika Srednje elektro šole in tehniške gimnazije udeležilo dijaške izmenjave v Nemčiji. Bili smo v mestu Bühl, v zvezni državi Baden-Württemberg, ki leži na jugozahodu Nemčije, v bližini meje s Francijo in Švico. Izmenjava je potekala z dijaki srednje »Carl-Netter-Realschule«. Program izmenjave v tem prijateljskem mestu Mestne občine Novo mesto je bil zelo zanimiv in pester. Svoje doživljanje izmenjave so dijaki predstavili v kratkem poročilu.

PRVI DAN – NEDELJA

V nedeljo zjutraj smo se odpravili proti Nemčiji. Zvečer smo prispeli v mesto Bühl. Dijaki z družinami so nas pričakali v šolski avli. Tam smo se spoznali in prejeli načrt dejavnosti za ves teden, nato pa smo se odpravili v novi dom – nekateri sproščeni, drugi prestrašeni, spet tretji v pričakovanju.

TRETJI DAN – TOREK

Po zajtrku smo se odpravili v šolo, kjer smo ob 7.45 začeli s poukom. Presenetilo nas je, da je pomembnejši učni pripomoček tablica, da imajo pouk ročnih spretnosti in religij, predvsem pa so v šoli zelo sproščeni. Po pouku smo se slovenski in nemški dijaki zbrali v avli šole, kjer smo dobili navodila za dejavnost. Ideja je bila, da na bolj zanimiv način raziščemo mesto. To smo naredili tako, da smo dobili seznam, kaj si moramo ogledati in ob tem narediti »selfije«. Po ogledu mesta in opravljeni dejavnosti smo odšli še na sladoled, ki nam ga je častil župan, nato pa smo se odpravili nazaj v šolo, kjer smo igrali odbojko. Dan se je zaključil s tem, da smo odšli vsak k »svoji« družini in z njo preživel večer.

DRUGI DAN – PONEDELJEK:

Zjutraj smo se odpravili v šolo in se udeležili pouka. Po pouku smo imeli malico, nato pa smo odšli na obisk k županu, kjer so nas zelo lepo sprejeli in pogostili. Nato smo skupaj z gostitelji odšli na ogled mesta Baden-Baden. Sprehodili smo se po mestu in si ogledali znamenitosti, potem pa smo imeli dve uri prostega časa v mestu. Po vrnitvi v Bühl so nas v šoli pričakali starši naših gostiteljev, ki so pripravili prigrizke za piknik. Povezal nas je šport, zaigrali smo odbojko in poslušali glasbo: nemško, slovensko in drugo. Ob pol devetih smo se z družinami odpravili domov.

ČETRTI DAN – SREDA

Odpravili smo se na obisk na Tehniško univerzo v Offenburgu. Tam so nam predstavili potek in smeri študija ter

posebnosti univerze. Odpeljali so nas na ogled delavnic ter predstavili robota z imenom Sweaty 3A, ki so ga izdelali študenti. Pokazali so nam, kako robot deluje, in bili smo navdušeni, saj zna igrati nogomet. Po ogledu smo imeli kosilo na univerzi. Popoldne smo se skupaj z nemškimi dijaki odpravili v Schwarzwald, kjer smo obiskali farmo z različnimi živalmi in šli na sprehod z lamami, alpakami in osli – slednje smo lahko tudi jahali. V večernih urah smo se družili v mladinskem centru, kjer smo igrali razne igre in jedli pico.

PETI DAN – ČETRTEK

Zadnji dan druženja smo preživel v zabaviščnem parku »Europa Park«, ki se nahaja v mestu Rust in je oddaljen samo uro vožnje iz Bühla. Tam smo najbolj uživali v vožnji z vlakoma »Bluefire« in »Silverstar«, vseč pa so nam bile tudi druge atrakcije – »Wodrom«, »Volarium« in »Arthur«. Večer je bil namenjen druženju v krogu družine in pripravi na vrnitev domov.

ŠESTI DAN – PETEK

Zjutraj smo se po zajtrku v šoli poslovili od novih prijateljev in se odpravili proti domu, kamor smo prispeli v večernih urah.

Izmenjava nam je bila zelo všeč, saj smo spoznali nove prijatelje, okolje in tudi način življenja, ki se od našega ne razlikuje veliko. Opazili smo, da Nemci jedo več kot mi, predvsem pa uporabljajo veliko masla pri skoraj vseh jedeh. Pijejo tudi veliko mineralne vode in mešanice sokov z mineralno vodo. Presenetilo nas je, da v šoli nimajo organizirane malice, zato jo nosijo s sabo ali pa jo kupijo v trgovini ali pekarni med odmorom za malico. Zelo nam je bilo všeč, da pri pouku veliko uporabljajo tablice in da je bil naš obisk vreden sprejema pri županu ter objave v tamkajšnjem časopisu ali na povezavi: Premiere bei Schüleraustausch | StadtBühl (buehl.de).



JAVNI RAZPISI IN POZIVI V NOVOMEŠKI OBČINI

Vsako leto Mestna občina Novo mesto razpiše več kot 1,5 milijona evrov za sofinanciranje različnih vsebin, programov in projektov s področij: kulture, mladine, športa, sociale, turizma, okolja in prostora ter za sofinanciranje dogodkov, ki so namenjeni oživiljanju mestnega jedra in tistih dogodkov, ki potekajo v različnih krajevnih skupnostih, za projekte s področja mednarodnega sodelovanja, za programe stanovskih društev in organizacij ter večjih prireditev, ki v našo občino privabijo veliko število gostov.

Razpisi so zastavljeni tako široko, da lahko vsaka organizacija ali posameznik najde področje svojega delovanja, ki ga občina sofinancira. Vsekakor pa so razpisi dvosmeren proces, saj je njihov namen sofinanciranje različnih nevladnih organizacij in njihovih dejavnosti na eni strani ter zagotavljanje kakovostnih vsebin za uporabnike na drugi strani. Tako je v mrežo vključenih veliko število snovalcev programov in njihovih uporabnikov vseh generacij. Prav tako so programske vsebine, sofinancirane iz razpisov, v večji meri brezplačne za uporabnike/uporabnice.

Skozi javne razpise in pozive se spodbujajo občane in občane, da sodelujejo pri sooblikovanju naše skupnosti na različne načine: prostovoljstva, kreativnosti, športnih, humanitarnih, zdravstvenih, okoljevarstvenih, družabnih ali drugih, za našo skupnost pomembnih aktivnosti. Ko govorimo o izvajanju teh aktivnosti, govorimo o naših občankah in občanih, ki najpogosteje delujejo kot prostovoljci/prostovoljke in pomembno participirajo k dvigu kakovosti družbenega življenja v naši občini. Nevladne organizacije, ki se prijavljajo na razpise, so skupnost predani entuziasti/entuziastki in podaljšek delovanja uradnih institucij

ali javnih zavodov. Najpogosteje se ta podpora posameznikom/posameznicam kaže kot preprečevanje različnih oblik zasvojenosti, socialnih, humanitarnih in zdravstvenih svetovanj ali podpornih aktivnosti za vse generacije. Njihove storitve so brezplačne, programi pa so namenjeni medgeneracijskemu sodelovanju, spodbujanju solidarnosti, sočutnosti in pomoči, ki so v današnji družbi ključnega pomena za psihično in fizično zdravje ljudi ter reševanje socialnih stisk.

Za zdrav način življenja, rekreacijo in gibanje skrbijo različna športna društva in klubi, ki so med svojimi člani odkrili talentirane posameznice/posameznike, ki nadaljujejo pot po uspešni profesionalni športni karieri. Če nismo ravno športno aktivni, pa lahko uživamo v spremljanju športnih tekem ali tekmovanj naših klubov.

V kulturnih organizacijah se lahko različne generacije izrazijo na kreativen način skozi glasbo, ples, folkloro, likovno, gledališko in literarno izražanje. Njihovo delovanje je namenjeno vsem občankam in občanom, da svoje talente razvijajo in izrazijo skozi kulturno-umetniško dejavnost. Zahvaljujoč našim kreativnim posameznikom in

njihovim programskim vsebinam naša občina nudi raznovrsten spekter prireditev, koncertov, razstav, literarnih, plesnih ter gledaliških srečanj, ki potekajo na različnih lokacijah v Novem mestu in v krajevnih skupnostih naše občine.

Mladi se lahko preizkusijo v vseh že naštetih dejavnostih kot prostovoljci in skozi mladinsko delo, kar je lahko dragocena izkušnja za njihovo prihodnost. Pridobljene kompetence so zagotovo dobra popotnica za mladega človeka. Tako spoznavajo, kaj so njihove sposobnosti in talenti, pridobijo samozavest in občutek, da prispevajo družbi in jo tudi sooblikujejo s svojimi dejanji.

Več o vsebinah in njihovih nosilcih, ki jih podpiramo skozi javne razpise, boste lahko izvedeli v Pisarni lokalne blaginje na Gubčevi 15 v Novem mestu.

Čeprav občinski razpisi na prvi pogled predstavljajo goro birokratsko zapletenih postopkov, je v njihovem ozadju ogromno družbeno koristnih vsebin, ki jih ustvarjajo številni posamezniki, prostovoljci, ljubitelji in profesionalci za občanke in občane, z namenom, da bi bila naša družba/naša občina bolj človeška, sočutna, zdrava in kreativna. Vse te programe novomeška občina podpira tudi zato, ker se zaveda, da skupnost oblikujejo ljudje, ki v njej živijo. Za skupnost je pomembno, da živi dobro, varno, ustvarjalno in da ima zadovoljne občane. V zdravih družbah se občanke in občane čutijo vključene v skupnost, čutijo, da so slišani in upoštevani, da sooblikujejo vsebine, ki jih želijo užiti ali jih potrebujejo za kakovostnejše življenje.



NOVO MESTO	VAŽNEJŠA OBLETNICA V ŽIVLJENJU	LAPORNATA ZEMLJA	EGIPČANSKI KRALJEVSKI SOKOLJI BOG	NIKA ROZMAN	M. ALI Ž. OVOJNO KRILLO V NEK. AZIJSKIH DEŽELAH	ODRTINA NA DREVESU	KDOR JE NAJDEN
NEKDANJI BRITANSKI PREMIER (BORIS)							
KORIŠČENJE, UPORABLJANJE							
IGLASTO DREVO Z DOLGIMI IGLICAMI					KOROŠKI IZRAZ ZA PLES SNOV ZA KOAGULACIJO MLEKA		
IVA KRAJNC					DENAR (ekspr.)		
OSNOVA, PODLAGA					KDOR IGRA NA GODALO		
SESTAVIL: PETER UDIR	IZVAJALEC ALI POSLUŠALEC DARKERSKE GLASBE	VRSTA VINSKE TRTE	HLADNO OROŽJE Z DOLGIM RAVNIM REZILOM	STOPNJA VISKOZNOSTI MAZIL		DEL TELESA Z DOLOČENO FUNKCIJO EBENOVEC	
DOMAČA HIŠA, BIVALIŠČE				KAR SE NE POJE, OSTANKI RASTLINA CIKLA			VANJA EJDUS ZDOMAR
ASEPTIČNO STANJE, BREZKUZNOST					FR. PISATELJ (HONORE DE) GOSTIŠČE S HRANO IN PRENOČIŠČI		
JED IZ OLUŠČENIH JEČMENOVIH ZRN					CVETNI PRAH SLOVENSKI TELOVADEC (ŠTUKELJ)		KDOR TEPEŽKA IZBOKLINA NA DELU TELESA ZARADI POŠKODBE
AVTOMOBILSKA OZNAKA KOPRA			GR. BOGINJA LUNE ZOŽENJE CEVASTIH ORGANOV				IME PEVCA PESTNERJA ISLAMSKA DRŽAVA
STAR IZRAZ ZA IZPIT						SUHO LUBJE CIMETOVCA MAGNETNI POSTOPEK TV SIGNALOV	
OTOŠKA SKUPINA V ALEUTH				VINSKA TRTA PRAVOSLAVNI PREDSTOJNIK ŽUPNIJE			SL. PEVKA (MAJDA, 1937-2006)
NOVO MESTO	SLOVENSKI KOŠARKAR (BLAŽIČ)	POIMENOVANJE PO KAKI OSEBI NAKLEPNI UBOJ					TELIČEK POZITIVNA TEČAJNA RAZLIKA
HEROJ					PAS ZVEZDNIK KUNG-FU FILMOV (BRUCE)		ŽARKO LAUŠEVIČ JAPONSKA NABIRALKA BISEROV
AMORALIST							ALPSKE REŠEVALNE SANI DINKLAGE, PETER
SLOVENSKI REŽISER (DAMJAN, 'REZERVNI DELI')						AMERIŠKA IGRALKA (NICOLE)	
IDMONOVA HČERKA V GR. MIT.						TOPEL ZRAK, POLN VIDNIH HLAPOV	

AMPEKS - magnetni postopek TV signalov; **OSIPKA** - vrsta vinske trte; **SAE** - stopnja viskoznosti mazil; **SARONG** - moško ali žensko ovojno krilo v nekaterih azijskih deželah; **STENOZA** - zoženje cevastih organov;

Geslo pošljite na naslov MO Novo mesto, Seidlova cesta 1, 8000 Novo mesto, s pripisom Križanka. Geslo križanke, svoje ime in priimek ter naslov prebivališča lahko pošljete tudi po elektronski pošti na kabinet@novomesto.si. Upoštevali bomo vse pravilne rešitve, ki bodo prispale do 24. julija 2023, in med njimi izžrebali 10 nagrajencev, ki bodo prejeli priložnostna darila.

Avtor križanke: Peter Udir, foto: Peter Žunič Fabjančič

Ime in priimek: _____

E-naslov ali naslov: _____

Iskano geslo: _____



POLETNO DOGAJANJE

JUNIJ

12.-16. TEDEN KULTUR MC OTON	16. KONCERT KINGREEN MC OTON	17. 18.00 POLETNA MUZEJSKA NOČ DOLENJSKI MUZEJ	17. 19.00 VEČER S KANTAVTORJEM ZORETOM VINARNA ROTOVŽ	18. DIRKA PO SLOVENIJI GLAVNI TRG	28.-29. 10.00-22.00 RUDI POTEPUŠKI GLAVNI TRG	26.-30. POČITNIŠKE AKTIVNOSTI ZA OTROKE MC OTON
--	--	---	--	---	--	---

30. 19.30 JOKER OUT, MRFY GLAVNI TRG

JULIJ

6.-8. 21.00 FILMSKI TEDEN EVROPE GRAD GRM	7. 21.00 OTVORITEV FESTIVALA NOVOMEŠKO POLETJE: RADE ŠERBEDŽIJA MUZEJSKI VRTOVI	8. 10.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI: PREDSTAVA ZA OTROKE PRED KAVARNO GOGA	8. GREM DOMOV V NOVO MESTO GLAVNI TRG	9. SKOKI V KRKO KANDIJSKI MOST	11., 13., 18., 20., in 27. 21.00 POLETNI FILMSKI VEČERI PLOŠČAD PRED KCJT	13. 21.00 FESTIVAL NOVOMEŠKO POLETJE: TAMARA OBROVAC GLAVNI TRG
15. 10.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI: PREDSTAVA ZA OTROKE GLAVNI TRG	18. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	19. 20.00 FESTIVAL NOVOMEŠKO POLETJE: ALEKSANDER MEŽEK PARK RASTOČE KNJIGE	20. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	22. KUĀANSKI VEČER GLAVNI TRG	26. 20.00 FESTIVAL NOVOMEŠKO POLETJE: BILBI PARK RASTOČE KNJIGE	27. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA

AVGUST

1., 3., 8., 10., 22., 24., 29., 31. 21.00 POLETNI FILMSKI VEČERI PLOŠČAD PRED KCJT	3. 21.00 FESTIVAL NOVOMEŠKO POLETJE: AHMED BURIC GLAVNI TRG	5. 10.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI: PREDSTAVA ZA OTROKE PRED KAVARNO GOGA	8. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	10. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	14. 18.00 KAJA DROBEŽ, ODPRTJE RAZSTAVE GALERIJA KOCKA	14.-19. FESTIVAL JAZZINTY PLOŠČAD PRED KCJT
16. 20.00 FESTIVAL NOVOMEŠKO POLETJE: ROBERT PETAN PARK RASTOČE KNJIGE	17.-20. KINO NA TRGU GLAVNI TRG	22. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	24. in 25. 20.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI PRED KAVARNO GOGA	26. 10.00 NOVOMEŠKI POLETNI VEČERI: PREDSTAVA ZA OTROKE PRED KAVARNO GOGA	26. 21.00 ZAKLJUČEK FESTIVALA NOVOMEŠKO POLETJE: RUDI BUČAR IN BANDA MUZEJSKI VRTOVI	29.-2. 9. NOVO MESTO SHORT GLAVNI TRG

SEPTEMBER

2. NOČ NA KRKI LOKA	2. MLADINSKA TRŽNICA LOKA	16.-22. EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI GLAVNI TRG	23. ODPRTA KUHNA GLAVNI TRG
---	---	--	---